

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Ede

04/04/2019
jaargang 97

nr **27**

Na bijna negen jaar in een gehuurd kerkgebouw bijeen te zijn gekomen, neemt de gemeente van Ede op 5 juni 2013 haar eerste eigen kerkgebouw in gebruik. Ds. A.A. Brugge spreekt daarbij over Matthéüs 16 vers 18: 'En op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen'. Als er vooraf met hem over de bouw wordt gesproken, merkt hij op: 'Er is

voor de 'Petrakerk' een bouwkundig bestek geweest. Maar we hopen dat de bouw naar Gods vastgemaakt bestek nu niet voltooid is; dat het werk in Gods Koninkrijk door mag gaan, ook in de 'Petrakerk'. We zien ernaar uit, dat er door de dienst der verzoening levende bouwstenen zullen worden toegevoegd in het Godsgebouw, niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen'.

Het stervend Tarwegraan

Christus vergelijkt Zich hier met tarwegraan. Vergeleken met tarwegraan is Christus veel kostbaarder. Alle tarwegraan komt uit de aarde, maar Christus is van hemelse afkomst.

Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft hetzelfde alleen.
Johannes 12:24b

Als God is Hij eeuwig, zonder oorsprong. Hij verliet de hemelse heerlijkheid door Zich in de handen te stellen van Zijn Vader, vrijwillig. De Vader heeft Hem als Tarwegraan genomen en in de aarde gezaaid. Gewillig nam Christus als Middelaar de menselijke natuur aan. Omdat dit de menselijke natuur was die het voorwerp is van de zonden, begon zo Zijn nederige weg van lijden. Zijn Goddelijke afkomst verhulde Hij in Zijn menselijk bestaan. Wie heeft Hem geacht? Jesaja's verdriet was dat hij Christus in die nederige gedaante niet geacht heeft, maar juist veracht. Voor deze heerlijkheid moet je oog krijgen. Wie dat door genade ontvangt, mag met Johannes getuigen Zijn heerlijkheid te hebben gezien.

Tarwe of gerst

Tarwe is kostbaarder dan gerst. Gerst is de eerste oogst, waarvan de oogst in Israël begint met Pasen. Omdat tarwe een dubbele aar heeft, is het rijker en voller. De tarweoogst begint met Pinksteren. Dan worden de eerstelingen de tempel ingedragen. Hier komen enkele Griekssprekende tempelgangers naar de Heere Jezus om Hem te spreken. Ze proberen toegang tot Jezus te krijgen. Ze wenden zich niet rechtstreeks tot Hem, maar tot enkele van Zijn discipelen. Andreas en Filippus dragen Griekse namen. Zo is het contact gemakkelijker. Maar de opzet van deze

tempelgangers mislukt. Het is de tijd nog niet. Het Woord gaat nog niet uit tot de heidenen. Enkelen zijn al wel toegebracht, maar de volle oogsttijd is nog niet aangebroken.

Of voor deze Grieken de tijd van een persoonlijke ontmoeting met Jezus ooit is gekomen, weten we niet. Johannes zwijgt daarover. Misschien ging het hen alleen om oppervlakkig contact. Dan kwam hun vraag niet voort uit honger naar kostbaar Graan of levend Brood. Wij mogen onszelf onderzoeken of en hoe wij verlangen verزدigd te worden door dit kostbare Graan. Toch is het uur van Christus hier wel nabij. De Vader bevestigt dat. Uit de hemel klinkt een stem. De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden. Niet iedereen verstaat die woorden. Voor sommigen klinkt er alleen een indringend geluid. Voor hen gaat Jezus uitleggen wat die stem betekent. Als Profeet maakt Hij hier de wil van de Vader bekend. Dat doet Hij nog, ook om harde harten te verbreken. De Vader zegt hier dat het uur van Christus' verheerlijking nabij is. Het uur van Gods welbehagen breekt aan. Dan zal het Woord van Christus ook tot Grieken en heidenen gaan. Vanaf Pinksteren zal er een vrije toegang zijn tot de troon van genade. Ook heidenen ontvangen dan een recht van toegang. Christus gaat straks heen om plaats te bereiden voor hen die Zijn Naam in waarheid zullen kennen, zowel uit Joden als uit heidenen.

Eenzaam graan

Daar is een wonder voor nodig. Het is het wonder van het stervende Tarwegraan. Hij is in de aarde gezaaid om te sterven. Want wanneer Hij niet sterft, dan blijft Hij alleen. Dan is er geen verheerlijking en ook geen vrucht. Psalm 126 spreekt over eenzaam graan. Dat is graan dat overblijft van de vorige oogst. Bij de boerderijen waren opslagruimtes voor graan. Aan het einde van het winterseizoen raakt de bodem in zicht. Graan is schaars en daardoor duur. De boer moet kiezen. Zijn kinderen hebben honger. Zal hij dit eenzame graan gebruiken om er brood van te bereiden, of als zaaigoed? Hij kiest voor het laatste. Dat betekent honger in huis tot aan de volgende oogst. Hij gaat dat graan zaaïen, maar in tranen. Wenend gaat hij voort. Het graan kost zoveel, zoveel tranen.

ds. H. Brons,
Vlaardingen

In dit nummer

4 Commentaar:
Aardverschuiving
in de politiek

12 In de omgeving
van Dordt

24 Zonde doen
en zonde zijn

- 2** Het stervend Tarwegraan
- 3** Het zien op Jezus in Zijn leven [14]
- 5** Offers in het Oude Testament [4]
- 6** Theologische School [12]
- 7** Al deze woorden [14]
- 8** Wat ik nog zeggen wil [4b]
- 9** 100 jaar De Saambinder [13]
- 10** De Vluchtheuvel [2]
- 11** Christenen worden vermoord in Nigeria – en de wereld zwijgt... [2]
- 13** Gereformeerde Gemeente Klaaswaal 75 jaar
- 14** Boekennieuws
- 15** Jeugdtribune
- 16** Kerknieuws
- 16** Berichten
- 18** Kerkdiensten

Het zien op Jezus in Zijn leven [14]

Christus is een kostbaar Tarwegraan, maar ook een eenzaam Graan. Alleen Hij, de volmaakte Mens Die ook God is, kan de wil van Zijn Vader doen. En Hij doet dat, in lijdzaamheid. Christus heeft Zich gewillig in de aarde laten zaaien. Hij was het eens met de weg van Zijn Vader. Hier offert Hij Zich op om te sterven. Daarmee bereikt dit eenzame Tarwegraan het doel van Zijn Vader. Alleen zo zal Hij Zijn Vader de volle oogst bieden. Want dit sterven draagt vrucht. Het stervende Graan gaat wel alleen Zijn weg, maar het blijft niet alleen. Juist door te sterven, komt er leven. In de aarde kiemt het graan. Ook dat is een wonder. Alleen God kan leven geven. Zo schenkt ook nu Gods Geest nieuw leven, als een eerste kiem, nauw verbonden aan Christus' sterven. Het offer van dit kostbare Graan draagt nog meer vrucht. Jezus spreekt hier van 'veel vrucht'. Niet voor ieder van de Zijnen is dat hetzelfde. De een draagt dertig-, een ander zestig-, weer een ander honderdvoud. Maar de weg van het stervende Tarwegraan is wel herkenbaar. In het verborgene sterft er iets. De oude mens moet sterven met zijn gehechtheid aan wereld en zonde. Dat is hier op aarde een langdurig, levenslang proces. De nieuwe mens mag vrucht dragen uit Christus, het kostbare Tarwegraan. Hij draagt veel vrucht. Hijzelf is de Eersteling.

Malen en verbrijzelen

Christus' sterven is totaal. Wil tarwegraan tot brood worden, dan moet het vermalen worden. Dan komt het tussen de maalstenen van de graanmolen. Zo zal Christus verbrijzeld worden onder Gods recht. Juist tarwegraan dat veel vrucht draagt, zal het meest gekneusd worden. Er zijn dan immers veel korrels om vermalen te worden. Ziet u uit naar de vrucht van het kostbare Graan, ook in uw leven? Besef dat het een stervend leven betekent, delend in het kruis van Christus. En dat meer vrucht, ook meer kneuzing en verbrijzeling betekent.

Kent u dit onderwijs van het stervende Tarwegraan? Dan weet u waarom Hij een kostbaar Tarwegraan is. Zijn sterven geeft gerechtigheid die bestaan kan voor God. Die gerechtigheid deelt Hij aan hongerigen naar levend Brood. Eenmaal brengt Hij Zijn vrucht tot Zijn Vader. Op dat goede uur draagt Hij Zijn schoven in de schuur.

Isaac Ambrosius

5. Van de eerste openbaring van Christus

Maar waarin heeft deze eerste openbaring van Jezus bestaan? Ik antwoord: in die onderscheidene getuigen die Hem hebben voorgesteld: 'En er is ook in uw Wet geschreven, dat de getuigenis van twee mensen waarachtig is' (Joh. 8:17). Maar tot de openbaring van Christus zijn verscheidene getuigen geweest. In de hemel is de Vader getuige geweest, want zie, zegt Christus, 'de Vader, Die Mij gezonden heeft, getuigt van Mij' (Joh. 8:18), en de Zoon is getuige: 'Hoewel Ik van Mijzelfen getuig, zo is nochtans Mijn getuigenis waarachtig, want Ik weet vanwaar Ik gekomen ben en waar Ik heenga' (Joh. 8:14), en de Heilige Geest is getuige, want, zo zegt Paulus: 'En de Heilige Geest getuigt het ons ook' (Hebr. 10:15). Tot dat einde is de Geest Gods nedergedaald, gelijk een duif, en kwam op Hem (Matth. 3:15).

Op aarde is Johannes de Doper getuige geweest: 'Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven' (Joh. 5:33). 'Deze kwam tot een getuigenis, om van het Licht te getuigen, opdat zij allen door hem geloven zouden' (Joh. 1:7). Zo haast was Johannes door een teken van de hemel niet verzekerd dat Jezus de Christus was, of hij heeft het terstond aan de Joden geopenbaard. Eerst aan de priesters en levieten die van de Grote Raad tot hem gezonden waren, heeft hij beleden dat hij de Christus niet was, noch El'ā, noch de profeet. En ten tweede heeft hij aan al het volk een bepaalde belijdenis gedaan, waar hij Jezus alleen gezien heeft: 'Deze is het'. Ja, hij heeft Hem met zijn vinger aangewezen; 'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt' (Joh. 1:29).

Daarna heeft hij Hem getoond aan Andréas, de broeder van Simon Petrus. Daarna nog aan een andere discipel, welke beiden Jezus gevolgd zijn en die dag bij Hem bleven. Andréas bracht zijn broeder Simon met zich, en Christus heeft zijn naam veranderd in Petrus, of Cefas, hetwelk 'rotssteen' betekent. Daarna heeft Jezus Zelf Filippus gevonden en heeft hem gelast dat hij Hem volgen zou; en Filippus heeft Nathanaël gevonden en tot hem gezegd: 'Kom en zie', want de Messias was gevonden.

Wij vinden nog meer getuigen: 'De werken (zegt Christus) die Ik doe in den Naam Mijns Vaders, die getuigen van Mij' (Joh. 10:25). Deze werken of wonderen van Christus zijn vele geweest. Maar wat voordeel is er in al die openbaringen voor ons, of voor dat grote voornemen van Christus in het uitvoeren van de zaligheid van onze zielen? Veel, allerwege. Want Christus heeft aan ons geopenbaard moeten worden, zelfs door deze getuigen in de prediking van het Evangelie, en Hij heeft in ons geopenbaard moeten worden door die ene getuige van de Heilige Geest. Anderszins zouden wij eeuwig verloren zijn.

(wordt vervolgd)

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

Aardverschuiving in de politiek

Blijkbaar was de tijd er weer rijp voor. Een nieuwe politieke beweging die aanslaat bij het grote publiek. Met als gevolg, een aardverschuiving in het politieke landschap. Het Forum voor Democratie (FvD) heeft een huzarenstukje uitgehaald. Wat is er aan de hand?

P. Schalk,
Veenendaal

Het stemt dankbaar dat er een trouwe achterban is, die principieel stemt.

Het lijkt wel een soort van wetmatigheid. Om de paar jaren komt er weer een bijzondere politieke beweging op gang. En daar gaat de massa achteraan. Als we alleen maar de twee decennia van deze eeuw langsgaan, dan begon het allemaal met Pim Fortuyn, een flamboyante, welbespraakte man, die het politieke landschap beheerste. Aan zijn leven kwam een plotseling einde door een politieke moord. Zijn partij, de LPF, scoorde echter 26 zetels.

Een paar jaar later kwam de partij van Geert Wilders op. Hij had een positie in de Tweede Kamer door uit de VVD te stappen en de Groep Wilders te starten. Door te focussen op de islam en de gevaren van extremisme raakte hij snaren bij vele Nederlanders. Zijn partij is groot geworden door te focussen op een klein aantal thema's.

En toen kwam er weer een beweging op rechts bij: Het FvD onder de bezielende leiding van Thierry Baudet. Vanuit het niets met twee zetels in de Tweede Kamer,

dat was een knappe prestatie. Met de vermoedelijke winst in de Eerste Kamer evenaart hij de LPF van destijds. Met retoriek en grote gebaren weet hij continu de aandacht op zich te vestigen. En door het Haagse gebeuren weg te zetten als een kartel, krijgt hij aanhang onder allerlei mensen die het vertrouwen in de politiek verloren hebben.

Begrijpelijk en verontrustend

Wie zijn eigenlijk de volgelingen van deze drie charismatische leiders? Dat blijft altijd een beetje moeilijk te duiden. Het lijkt er wel op dat ze overal vandaan komen. Allereerst zijn er mensen die normaal nooit gaan stemmen, maar die zich plotseling aangetrokken voelen door het nieuwe leiderschap. Daarnaast zijn er velen die onvrede hebben over hun eigen partij. Voor hen is de overstap nogal gemakkelijk. Het ligt er maar net aan waar je de punt van het rode stempotlood plaatst. Een kleine beweging naar links of naar rechts, en je zit bij een andere partij.

Maar er zijn ook mensen die altijd gaan stemmen, die op zich geen onvrede hebben met hun partij, maar die toch de overstap maken. Omdat het een interessante leider is. Of omdat hij (of zij) de dingen zo raak kan zeggen. Of omdat er nu eindelijk eens leven in de brouwerij komt.

Allemaal begrijpelijk, misschien. Maar verontrustend als dat gebeurt zonder het hele verhaal te kennen. Want naast de leuke debattrucjes, of naast de harde uitspraken, is het wel van belang om het geheel in ogenschouw te nemen.

Standpunten

De verontrusting geldt vooral de eigen achterban. Voorheen waren er ook mensen uit de gereformeerde gezindte die weglieden met Fortuyn, of die Wilders wel een interessante politicus vonden. En momenteel lijkt dat het geval te zijn rond Baudet. Op social media zie je steeds vaker dat er een soort bewondering wordt geuit als de leider van FvD weer eens stevig heeft uitgehaald.

Overigens, vaak moeten diezelfde mensen niets hebben van eenzelfde staaltje harde retoriek van Denk. Terwijl we ons moeten realiseren dat bij een deel van de Nederlanders daar weer bijval voor te vinden is. Het is tijd om tot bezinning op te roepen. Om niet zomaar achter retoriek en harde taal aan te lopen. Maar om kennis te nemen van wat een leider drijft. Wat zijn nu eigenlijk de andere standpunten van een partij(leider)? De opvallende thema's als immigratie en klimaat zijn goed te volgen. Misschien spreekt de harde lijn u wel aan. Maar weten we ook wat zo iemand vindt van belangrijke ethische thema's, zoals de zondag en het prolife standpunt?

Soms lijkt het dat partijen alles overhebben voor het leven van een dier. Als dezelfde partij geen enkele moeite doet om het aantal abortussen in Nederland terug te dringen, dan zegt dat heel veel. Of neem het klimaat. Het is helemaal niet verkeerd om in te zetten op klimaatbeleid, maar als het denken over milieu en duurzaamheid niet is ingebed in de Bijbelse gedachten over rentmeesterschap, dan blijft het menselijk gepraat.

Gelukkig bleek uit de cijfers rond de laatste verkiezingen dat het merendeel van hen die op de kleine christelijke partijen stemmen, geen uitstapje heeft gemaakt. Het stemt dankbaar dat er een trouwe achterban is, die principieel stemt. Daar worden christelijke partijen niet groot van. Maar ze kunnen wel hun opdracht vervullen, Coram Deo.

Het zondoffer

Leviticus 4:1-2

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

Voor wie moest het zondoffer gebracht worden?
Voor elke ziel, niemand uitgezonderd.

Het was een offer voor de hogepriester met zijn verantwoordelijk ambt, want hij kon afdwalen en het volk daarin meenemen. Een offer voor het volk, dat deed wat goed was in eigen ogen. Een offer voor de oversten, die in politiek opzicht verantwoordelijkheid droegen. Tenslotte was het ook een offer voor ieder mens persoonlijk. Ook voor u? Maakt u zich ook elk ogenblik schuldig voor het aangezicht des Heeren? In Zondag 51 van de Heidelbergse Catechismus bidt Gods kind: 'Wil ons, arme zondaren, al onze misdaden, en ook de boosheid, die ons altijd aanhangt, om Jezus' wil vergeven.' Daar komt de algemene overtuiging nooit terecht. Weet u hoe het geleerd wordt? De Heilige Geest leert de mens in de afbraak van zijn bestaan de noodzakelijkheid van het zondoffer kennen.

Het zondoffer was niet vrijwillig. Het was door God geëist. Het moest voortdurend gebracht worden en was het fundament van alle andere offers. De var, een krachtig jong rund, op wiens kop de priester zijn hand legde, kreeg de last van alle zonden te dragen. Ziet u het beeld van Christus,

de Middelaar? In Zijn kracht heeft Hij de ongerechtigheden van Zijn volk op Zich genomen om ze naar de wil en wet van Zijn Vader te verzoenen. Dat kon niet zonder bloed. Daarom slachtte de hogepriester de var in het voorhof. Dat betekent: voor het aangezicht van de Heere.

Een var en een geit

Opmerkelijk in het zondoffer is het verschil in offerdieren. Voor de hogepriester werd een var geslacht. Voor de overste en een gewone Israëliet was een minder offer, een jonge geit, genoeg. Waarom zo'n verschil? Nadrukkelijk toont de Heere dat er onderscheid is in de grootte van het kwaad. Naarmate een mens meer weet, heeft hij een grotere verantwoordelijkheid en is de zonde des te zwaarder. Het offer kon zelfs nog minder zijn. Was men arm, dan konden ook twee tortelduiven of twee jonge duiven geslacht worden. Voor de allerarmsten was een tiende deel van een efa meelbloem, zonder olie en reukwerk, ook genoeg. Weet u wat de Heere hier leert? Dat geen zonde te groot is om door het zondoffer weggenomen te worden en dat ook de kleinste en armste niet van de genade wordt uitgesloten. Het

kan voor ellendige albedervers, die niets hebben om de Heere aan te bieden. Niet één is er te slecht en te goddeloos, van welke staat of welk ambt hij ook is.

Nauwkeurig zegt de Heere wat er met het offer en het bloed gedaan moest worden. De priester zal zijn vinger in het bloed doppen. Van dat bloed zal hij zevenmaal sprengen voor het aangezicht des HEEREN, vóór het voorhang van het heilige. Dat was vóór de gesloten toegang tot de troon der genade. Dat het zevenmaal moest gebeuren, zag op de volkomen verzoening, waardoor de hemel en de wereldling tot elkaar gebracht werden. De priester met het bloed legde als middelaar van verzoening zijn hand op beide partijen. Ook op de hoornen van het reukaltaar moest dit bloed gesprengd worden. Dat wees erop dat door de kracht van Christus' bloed de gebeden bij God aangenaam werden. Daartoe is Christus als de enige Hogepriester ingegaan in het binnenste heiligdom.

Het bloed van de geitenbok en de jonge geit werd door de priester met zijn vinger aan de hoornen van het brandofferaltaar gestreken. Dat ziet op de verzoening met de naaste. We kunnen niet God liefhebben en onze broeder haten.

Werk van de Middelaar

De rest van het bloed werd aan de voet van het altaar uitgegoten. Van dat bloed mocht geen misbruik gemaakt worden. Mensen mochten hun onheilige vingers er niet insteken en het op zichzelf toepassen. Begrijpt u? Doe dat niet, want dat zal u bitter vallen en u duur komen te staan. Nee, het bloed moet toegepast worden. Het is alles het werk van de Middelaar. Nadat het beste van het offervlees op het brandofferaltaar ontstoken en voor de Heere verbrand was, was er ook nog offervlees over. Dat mocht niet door de priester en de offeraar gegeten worden. Al de zonden waren immers op de var gelegd en daarom moest dit vlees buiten de legerplaats gebracht en verbrand worden. Zo was er niets van de zonden terug te vinden. De Heere stelde het zondoffer verplicht. Dat kon niet gemist worden. Niemand kan zonder Christus' zondoffer de eeuwigheid aandoen. God is buiten Zijn bloed een verterend Vuur. O, laat u toch met God verzoenen.

(wordt vervolgd)

Meer gebed voor...

In het heenleven naar de komende attestdagen willen we in dit en in het volgende artikel, het laatste van deze serie, wijzen op het noodzakelijk gebed voor onze school aan de Boezemsingel.

v. A.

Wanneer ons troostboek het vierde gebod uitlegt, dan valt het op hoe men deze uitleg begint. Op de vraag wat Gods wil is in de woorden 'gedenk de sabbatdag dat jij dien heiligt...' antwoorden onze vaders: 'Eerstelijk dat de kerkdienst of het predikambt, en de scholen onderhouden worden...' Dit vormt namelijk de (voor)waarde van de ambtelijke Woordbediening, en die weer voor de heiliging van Gods dag. Met vijf verwijsteksten uit de brieven van Paulus wordt dit onderbouwd.

Het is geen willekeurige uitleg, maar helder gefundeerd in de Schrift en daarom doorleefd met het hart als de troostleer van de Kerk. Dit besef moge onder jong en oud leven! Er goed van overtuigd zijn dat de Heere alleen bekeert, roept en uitstoot, als een eenzijdig Godswerk, bij aanvang en bij voortgang. Diep ervan overtuigd dat we dit zelf niet máken kunnen en ook dat we het niet verdienen. En toch even overtuigd dat we niet zónder kunnen. Een absolute voorwaarde voor de heiliging van Gods dag, ja, zelfs voor de bekering van zondaren. Het centrum van de eredienst. Wat is dan toch het gebed nodig voor onze school, met allen die daarbij betrokken zijn: studenten, docenten en curatoren.

De (aanstaande) studenten

Het gaat bij de toelating om twee wezenlijke vragen, zowel

gesteld door de kerkenraad bij het aanvragen van een attest, als bij het gehoord worden door het curatorium. Heel eenvoudig en fundamenteel:

1. *Wilt u ons wat vertellen over uw persoonlijke verhouding tot de Heere?*
2. *Wilt u wat vertellen over uw werkzaamheden met betrekking tot het predikambt?*

Ad.1. Dan gaat het om de manier waarop de Heere in het leven is begonnen; hoe men zondaar voor God geworden en gebleven is: 'waaruit kent gij uw ellende?' (HC vraag 3): Hoe men zijn leven heeft leren verliezen: 'Aangezien wij dan naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben...' (HC vraag 12): En hoe de Zaligmaker alle waarde heeft gekregen: 'Maar Wie is dan deze Middelaar?' (HC vraag 18): Zegt u nu zelf, daar mag/moet een curatorium toch naar verlangen, om hierop het antwoord van het hárte te horen? Met minder kan het toch beslist niet?

Ook hier geldt: eenvoud is het kernmerk van het ware. Wanneer dit persoonlijke niet helder is, wordt het tweede natuurlijk toegesloten. Wát wil ik dan gaan preken? Het is zo noodzakelijk te wéten van deze soevereine genade, naar de mate der genade in Christus Jezus. Een dienaar van Christus kent toch bij bevinding de heerlijkheid van Immanuël, door de openbaring des Geestes? Dat wéét een mens toch? Daar is hij toch bij als dat gebeurt? Dat is toch geen luxe of extra? Hoe ik als een verloren zondaar bij Jezus gebracht ben, vergeet je toch nooit meer? Hoezeer het (later) ook bestreden kan worden.

Ad. 2. Bij het tweede gaat het om: op welke manier heeft de Heere door Woord en Geest duidelijk gemaakt dat het **Zijn** wil is, dat u het Evangelie moet en mag gaan verkondigen? Zodat bij alles wat daar in de toekomst op af zál komen, opgelegd mag worden voor Gods alwetend aangezicht: 'Heere, het moest toch van U?' Dan gaat het er niet allereerst om of ik het zelf graag wil, of juist niet wil. Dan valt alléén

het voelen van de geestelijke nood van onze naaste niet samen met een roeping. Dan is de begeerte tot het ambt op zich goed, maar nog geen een roeping. Dan is de ruimte die we gezien hebben in de Middelaar geen roeping. Want dit gevoelen kent ieder kind van God, mannelijk en vrouwelijk. Dus dit alleen vormt niet de roeping tot het predikambt. Het gaat om het persoonlijk weten: het is Góds wil in mijn leven! Ook hier wordt een 'verliezen voor God' gekend. Een totaal ingewonnen worden voor Zijn wil en liefdedienst. Een onvoorwaardelijk buigen in Zijn weg. Dan is alle

krampachtigheid eraf. Dan hoeven we niets te verdedigen, geen stand op te houden. Of een 'mooi' verhaal te vertellen, om te bewijzen dat ik toch echt geroepen ben. Of zo lang en ingewikkeld dat je de draad kwijtraakt. Als het uitsluitend Gods zaak is, geeft dat 'afdruk'. Hij mag met mij doen wat Hém welbehaaglijk is. Een mens leert het dus in het persoonlijke voor God te verliezen, maar ook in het ambtelijke. Dat is trouwens niet een eenmalige zaak, maar een doorgaande. Als het goed is, blijkt dat uit de vruchten. Vruchten van verootmoediging en teerheid van leven (swandel). Vruchten van de droefheid

naar God over de zonde, van het hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, van de praktijk van de vreze des Heeren. Laten we daarom meer op deze vruchten letten dan op de 'verhalen', op bekende klanken. Meer op de vruchten des Geestes, zoals we die vinden in de Heilige Schrift (o.a. Gal. 5:22), in onze belijdenis (o.a. DL I, 12) en zelfs in onze DKO, artikel 8. Zou het gebed hiervoor ons niet meer moeten dringen naar Gods genadetroon?

PS. een volgende keer: het gebed voor de docenten en de curatoren.

RUBRIEK **AL DEZE WOORDEN** [14]

De belofte bij het tweede gebod

TIEN GEBODEN VOOR ONS

De manier waarop we de Heere dienen, vraagt onze aandacht. Om in te winnen voor Zijn liefdedienst en om te waarschuwen tegen de zonde tegen dit gebod houdt de Heere ons drie argumenten voor: Wie Hij is, een bedreiging, en nu een belofte.

Er staat namelijk zoveel op het spel. De zuivere dienst des Heeren in je hart, in het heden en in de toekomst. Zelfs als wij er niet meer zijn. Zullen de volgende generaties de Heere dan nog dienen, overeenkomstig Zijn eigen Woord en inzettingen? Waar zullen ze dan op zondagmorgen zijn? Hoe zal dan hun geloofsbeleving zijn? Of houdt dat je niet bezig? Zijn dat geen levenszaken? Ons arme nageslacht in de toekomst! De Heere dreigt en... belooft. Hij is waarachtig in beide. 'En Ik doe barmhartigheid...', zo besluit Hij dit lange wetswoord. Zijn hart brandt van ontferming. Zijn ingewanden rommelen van opzoekende zondaarsliefde. In de Zoon van Zijn welbehagen is Hij nog

steeds bezig om het verlorene te zoeken. Juist in de kring waar Hij doet horen: 'Ik ben Jehova, uw God, een na-ijverig God'. Hij Die weliswaar de eigenwillige godsdienst bezoekt, maar Die ook barmhartigheid bewijst. Hij zal zeker bewijzen dat Hij is zoals Hij Zich openbaart in Zijn Woord en inzettingen. Hij doet barmhartigheid, alleen maar om Zichzelf te verheerlijken. Om Zijn soevereine genade in Christus Jezus te schenken. Om Zijn Geest onwederstandelijk te laten werken. Dáárom alleen, want in geen mens vindt Hij enige reden of aanknopng. Genade is geen erfgoed. Genade is nooit vanzelfsprekend, maar een eenzijdig Godswonder. Genade is een zaak van persoonlijk wedergeboren worden. Waar werkt Hij dan deze barmhartigheid, deze genadige ontfermingen? In wie? Hoe? Dat laat Hij ons nu horen... Hij zegt elke zondagmorgen: 'Ik doe barmhartigheid aan duizenden dergenen die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden'. Het gaat om de grondeloze barmhartigheid, die zich uitstrekt tot in duizend geslachten. Daarom zingen we Psalm 105 toch zo graag bij de doopbediening? Duizend geslachten, ga eens na. Duizeling-

wekkend! Wat een tijden, wat een veranderingen en ontwikkelingen. Maar de HEERE blijft Dezelfde. Zijn Woord en dienst blijven onveranderd. Daar zal Hij wonen en daar zal Hij werken. In de geslachten, van kind tot kind. Daar waar de liefde tot God en alles wat van Hem is, blijkt. Daar waar ál de geboden des Heeren worden onderhouden. Daar waar de onveranderlijkheid van Gods verbond en woorden wordt beleden en beleefd. Daar waar God niet wordt aangepast aan de mens en de tijd (geest), maar waar de mens gaat buigen onder God. Daar waar de Geest van God sterker blijkt dan de geest van de tijd. Hoor je dat het gaat om het onveranderlijke wezen van God? Dát wordt bemind, zoals Hij was en is en zijn zal. Hoor je dat het gaat om het onveranderlijke van Zijn geopenbaarde wil? Die wordt onderhouden. Zijn wil aangaande zonde en genade. Gods verbondstrouw zál zo in de geslachten blijken! 52 keer per jaar zegt de Heere dit aan het begin van Zijn ere-dienst. Liefhebbers van de dienst des Woords, wees bemoedigd. Hij doet uitsluitend door dát middel barmhartigheid tot in duizend geslachten.

v. A.

Zijn dienst is een liefdedienst

De redactie heeft aan enkele oudere ouderlingen (en oud-ouderlingen) gevraagd om nog eens een boodschap na te laten aan de jonge generatie. Wat zouden ze, in de avond van het leven, nog tegen de jongeren willen zeggen? Vandaag deel 4b, de laatste aflevering.

Wij zijn getrouwd met de tekst uit Psalm 84:13: 'Heere der heirscharen, welgelukzalig is de mens die op U vertrouwt'. Maar we gingen op in het werk. De boerderij nam ons leven in beslag. Waar bleef het vertrouwen van de trouwtekst?

Een ouderling

In die tijd las ik veel uit de "Redelijke Godsdienst" van Brakel. In een van die hoofdstukken schrijft hij: 'De Heere bekeert de meeste van Zijn kinderen voor hun 30ste levensjaar'. Ik was net 30 jaar geworden. En nog steeds onbekeerd. Vanbinnen was het: 'Te laat, te laat. Het kan niet meer. Houd er maar mee op'. Op een zondagavond was ik ongelukkig uit de kerk gekomen. In de schuur ging ik de koeien nog wat voeren. Daar in die donkere schuur kwamen de tranen: 'Heere, één woordje van U, één woordje dat ik weten mag dat U van mijn ongeluk weet'. In huis probeer je dan weer gewoon te doen, zodat niemand wat zou merken. Een van de kinderen was nogal ziek. Mijn vrouw vroeg: 'Zou jij vannacht bij dat zieke kind willen slapen?' Wat was ik blij. Dan kon ik alleen tobben en zuchten, want mijn kind zou toch wel slapen. In die nacht sprak de Heere met kracht: 'Zal God dan geen recht doen Zijn uitverkorenen die dag en nacht tot Hem roepen?' O, en dan het wonder: 'Heere, weet U dan toch van mij af? Wilde U dan toch naar het geroep van zo één horen?' Kort daarna was er al weer die vijand vanbinnen: Dacht je nu echt dat de Heere jou een uitverkorene zou noemen? Dat is toch veel te groot! En daar begint het toch niet mee? Wat is daar veel strijd op afgekomen: 'Heere, is het van U geweest, of was het van mezelf?' Ik had er zo graag met iemand over gesproken, maar ik durfde het niet. Een jaar ging voorbij. Ik was op het land en weer was er die vraag: 'Heere, is het van U of van mezelf geweest?' Toen liet Hij in een ogenblik zien dat het verhoren van mijn klacht niet op mijn vragen en niet om mijn kermen was, maar dat de verhooring kwam uit de nooit begonnen eeuwigheid. Toen heb ik het uitgewonderd dat de Heere naar mij had willen omzien.

Kijk, jongelui, zulke dingen zou ik nog eens zo graag tegen jullie willen zeggen, opdat je de Heere zou mogen gaan dienen, met je hele hart. Want Hij is het zo waard om geëerd, gediend en gevreesd te worden.

Op een zondagmorgen werd er afgelezen dat er maandag verkiezing zou zijn voor een ouderling. De namen van de kandidaten werden afgelezen. Ook mijn naam stond er bij. Wat ben ik verontrust naar huis gegaan: Veronderstel nu eens dat je gekozen wordt! Dat zou onmogelijk zijn, hoewel de Heere wel al lang liefde in mijn hart had gelegd om in Zijn dienst werkzaam te mogen zijn. Maar we hadden een groot gezin en een groot bedrijf. En ik had geen gaven en was stil van aard. Het kon niet!

Toch werd ik gekozen. Ik heb een week bedenktijd gevraagd. De hele week heb ik gelezen, in de Bijbel, in het formulier tot bevestiging van ambtsdragers, in de oudvaders. Ik heb overal gezocht of er ergens een antwoord kwam. Maar in plaats van dat er een antwoord kwam, werd het al benauwder vanbinnen.

In die week kwam de dominee op bezoek, laat op de avond. Hij zei: 'En jongen, is het zo moeilijk? Je moet maar doen waarmee je in je hart denkt vrede te kunnen vinden'. Toen hebben we 's avonds laat samen onze knieën gebogen en de Heere gevraagd om licht van Boven.

Die nacht heb ik me gewonnen gegeven en heb ik aan de Heere beloofd het te zullen aannemen. Zo zat ik de volgende morgen al weer vroeg op een baal stro in de stal: 'O Heere, maar het blijft van mijn kant zo onmogelijk. Wil toch vanuit Uw Woord bevestigen dat dit Uw wil is'.

's Middags aan tafel lazen we Psalm 139. Daar gaat het over Gods alwetendheid en Zijn alomtegenwoordigheid: 'Nam ik vleugelen des dageraads, woonde ik aan het uiterste der zee, ook daar zou Uw hand mij geleiden, en Uw rechterhand zou mij behouden'. Daar kwam de Heere in mee. Toen kon en mocht ik het aannemen.

Dat is nu 44 jaar geleden. Er ligt veel persoonlijke schuld, veel ambtelijke schuld. Wat waren er veel tekortkomingen. Maar lieve jeugd, wat is de dienst des Heeren toch een liefdedienst. Dat zou ik graag tegen jullie willen zeggen. Zijn dienst is een liefdedienst, die nog nooit één van Zijn kinderen heeft verdrotten.

En doet de Heere ooit een beroep op een van jullie? Zul je niet tegen blijven sputteren, maar vraag dan maar: Heere, maak me toch gewillig om in Uw wegen te gaan.

(slot)

Twee zinnen en drie zinnen

In De Saambinder zijn in de loop van de jaren honderden verslagen opgenomen van bijzondere kerkdiensten, afscheid, intrede, jubilea, ingebruikneming van kerkgebouwen enzovoort. Meestal werd over de toespraken alleen maar vermeld wie er sprak en namens wat. Maar soms werd er wat meer over de inhoud van de toespraken geschreven. Daarover gaat het deze keer.

A. Bel,
Vlaardingen

Ds. Chr. van Dam en
ouderling
A. Schreuder.

Maar eerst iets over lange en korte toespraken. Toen ds. A. Moerkerken in 2004 benoemd werd tot ridder in de orde van Oranje Nassau, hield hij een (korte) toespraak, waarin hij vertelde over twee andere toespraken. De ene toespraak was van een mevrouw, die begon met: 'Ik ben sprakeloos.' 'Vervolgens is ze 25 minuten aan het woord geweest', zo zei ds. Moerkerken. De andere toespraak was heel kort: slechts twee zinnen. De ene zin was: 'Wie ben ik dat dit mij te beurt mag vallen?' De andere: 'Is er nog koffie?' Dat zei ds. W. Hage nadat hij ook een koninklijke onderscheiding gekregen had.

Naar de grootste gemeente

In 1956 nam ds. M. Blok afscheid van Rotterdam-Boezemsingel. Hij vertrok naar Rijssen. Ds. L. Rijksen van Rotterdam-West sprak hem toe. Drie jaar waren ze op de Theologische School met elkaar opgetrokken. 'Ds. L. Rijksen sprak als vriend de scheidende leraar toe en herin-

nerde aan hun omgang in de studententijd. De Heere gaf getuigenis! Ook Gods belofte dat u eenmaal predikant zou zijn in de Boezemsingelkerk is bewaarheid geworden! En al was uw begeerte, zoals u menigmaal uitsprak, een kleine gemeente te mogen hebben, ziedaar, nu gaat u naar de grootste gemeente van Nederland! (...) Dat u, ds. Blok, straks moge getuigen: Zie ik, Heere, en de kinderen die U mij, ook uit Rotterdam, gegeven hebt!'

Ds. Chr. van Dam nam in 1956 afscheid van Barneveld. 'Namens de kerkeraad voerde ouderling A. Schreuder het woord. Op de hem eigen wijze stelde hij Paulus ten voorbeeld aan alle leraars. De grote apostel, aangegord met de volle wapenrusting des geloofs, trok, als een gezant van Christus' wege, als het ware de wereld door met een prachtige koets en daarin een heerlijke koning. Volgens spreker waren er tegenwoordig vele leraars die alleen maar de mooie koets toonden, maar hij wenste ds. Van Dam toe dat hij maar veel lof van de

Koning mocht verkondigen, om zo een middel te mogen zijn tot uitbreiding van Zijn gezegend Koninkrijk.'

Drie zinnen

In een verslag van de dienst waarin ds. J. Karels afscheid nam van de gemeente Beekbergen wegens vertrek naar Rijssen, sprak ds. J.M. Kleppe uit Apeldoorn de scheidende predikant toe namens de classis Barneveld en de PS Oost. De toespraak werd samengevat in drie, veelzeggende zinnen. 'We moeten afscheid nemen van een broederlijke vriend, maar ook van een vriendelijke broeder. Dat geeft heimwee in het hart. Dat de gemeente vacant mocht worden in het hart, want dan zal de Heere de lege plaats op Zijn tijd vervullen.'

Over toespraken ging het ook in De Saambinder van 30 juni 2011. Ds. G.J. van Aalst schreef over de lengte, maar ook over de inhoud: 'In ons kerkelijk leven worden er bij bepaalde gelegenheden toespraken gehouden. Denk aan de intrede of het afscheid van een predikant. Deze gewoonte is nuttig en hoeft echt niet afgeschaft te worden. Zolang toespraken de Woordbediening maar niet wegdrücken. Dat mag beslist niet. Het gepredikte Woord moet ook tijdens dit soort diensten centraal staan. Anders gaat het verkeerd, nietwaar? Dat gebeurt als de toespraken (te) lange preekjes worden. Vaak volgt de ene toespraak na de andere, zodat er ook een verzadiging voor de luisteraars optreedt. Hoorders die stil zuchten: wanneer komt er een einde aan... Zeker als men 's middags ook al in de kerk gezeten heeft tijdens de bevestigingsdienst. Dus het aantal toespraken kan een punt van aandacht zijn. (...) Onlangs werd tijdens zo'n gelegenheid ds. W. Hage aangehaald. Zakelijk en nuchter als hij was, blijkt hij van toespraken gezegd te hebben: 'Doe het goed, doe het met gloed en doe het met speed!'

Korter dan kort

Korter dan kort, dat kan ook. In De Saambinder van 28 augustus 2003 lezen we: 'Met ingang van 18 augustus 2003 is aan ds. J. Karens, door de classis Utrecht, emeritaat verleend. In verband daarmee zal op D.V. donderdag 11 september a.s. een afscheidsdienst worden gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Opheusden. Op uitdrukkelijk verzoek van ds. Karens worden er geen toespraken gehouden.'

(wordt vervolgd)

Depressie

VERDER NA OVERSPEL

DEPRESSIE

HOUD ME VAST

VERSTRIKT

Ze zit voor me en kijkt me aan. Een lege blik. 'Ik zie het gewoon niet meer zitten', zucht ze. 'Ik zie er al tegenop om op te staan 's morgens, mezelf aankleden, de kinderen aankleden, ontbijten, de kinderen naar school brengen. Als ik dan thuiskom, plof ik neer op de bank. Ik staar een beetje voor me uit. Of ik zit te huilen.'

Ze vertelt dat ze zich een waardeloos mens voelt. Een slechte moeder, die alleen maar boos en geïrriteerd reageert. Een ongezellige echtgenote, die niet vooruit te branden is en geen behoefte meer heeft aan intimiteit en seksualiteit. Die alleen maar moe is en piekert. En die deze week weer de gedachte heeft gehad dat ze net zo goed dood kan zijn.

Astrid (36) lijdt aan een depressie, net als zo'n 550.000 andere Nederlanders op dit moment. Bijna 20 procent van de volwassenen (18-64 jaar) krijgt ooit in het leven te maken met een depressie.

Kenmerken van een depressie

Emoties, zoals blijdschap of somberheid, zijn normaal en horen bij het leven. Als een somber gevoel wat langer aanblijft, hoor je mensen zeggen dat ze in 'een dip' zitten. Meestal verdwijnt deze somberheid vanzelf, na een paar uur of na een paar dagen. Bij een depressie is dit anders. Alleen negatieve gevoelens zijn nog aanwezig: intens en onophoudelijk. Net als bij Astrid. Of je voelt vrijwel niets meer. Het leven is uitzichtloos en zinloos. Alle hoop is weg. Als je erg depressief bent, kun je veel aan de dood denken. Daar kun je van schrikken. Toch horen deze gedachten bij een depressie. Vaak vinden mensen het moeilijk hier-

over te praten; begrijpelijk! Tegelijkertijd is het heel belangrijk om hier juist wel over te praten.

Oorzaken van een depressie

Door de behandelgesprekken kreeg Astrid steeds meer zicht op de oorzaken van haar depressie. Zij was van jongs af gewend om heel zelfstandig te zijn. Haar vader was veel aan het werk en haar moeder had haar handen vol aan het gezin. Astrid was de oudste en droeg veel verantwoordelijkheid. Dit heeft haar geleerd om niet om hulp te vragen, wat zij ook toepaste toen zij zelf een miskraam kreeg drie jaar geleden. 'Niet stilstaan, maar doorgaan', was haar strategie. Dit had lang gewerkt, maar werkt nu niet meer. Ook bleek erfelijkheid een factor te zijn: depressies kwamen in Astrids familie vaker voor.

Naast een combinatie van persoonlijke eigenschappen, lichamelijke oorzaken of gebeurtenissen die je in het leven meemaakt, zie ik in de huidige maatschappij ook een oorzaak voor depressies terug: de voortdurende zoektocht naar geluk. De norm is gelukkig zijn en het recht hebben om geen lijden mee te maken. Het leven is niet maakbaar. Als christenen weten we dat de zingeving van het leven niet in onszelf ligt, maar ik denk dat de kans op meebugen met wat in de maatschappij de

standaard is, groter is dan we vaak denken en doorhebben.

Depressie en geloof

Astrids depressie beïnvloedde ook haar geloofsleven. Zij pikte alleen de negatieve dingen uit een preek of Bijbelstudie op, die haar schuldgevoel vergrootten, en ervoer weinig meer van God in haar leven. Tijdens de preek of het bidden was haar concentratie verminderd. Dit leidde bij haar tot onzekerheid en twijfel. Zoals een depressie een schaduw over het leven van alledag heen legt, doet een depressie dat ook op het geloofsleven en leidt dit vaak tot geloofs crises.

Wat te doen wanneer een depressie jou of een naaste treft?

Astrid is haar depressie te boven gekomen. Een depressie is namelijk goed behandelbaar. Voor Astrid was het belangrijk dat zij leerde stilstaan: haar gevoel serieus nemen en hierover praten. Niet alleen in behandelgesprekken, maar ook met haar man en vriendinnen. Zo leerde zij stilstaan bij de (impact van de) miskraam. Zij maakte hierbij een gedenkboek. Ook kreeg zij door de behandeling zicht op de verdere oorzaken van haar depressie en werd zij zich (meer) bewust van haar gedachtewereld. Het aanbrengen van een dagelijkse structuur en wandelen hielpen haar ook om de depressie te boven te komen.

Astrids man werd ook bij de therapie betrokken. Hij vond het lastig om met Astrids somberheid om te gaan. Het hielp hem om te weten dat luisteren genoeg was.

Hulp nodig?

Herken jij je in het verhaal van Astrid? Neem jezelf serieus, praat erover en zoek hulp!

Evelyne Sinke-Provily, psycholoog
www.stichtingdevluchtheuvel.nl
tel. De Vluchtheuvel: 0113-213098

Christenen worden vermoord in Nigeria – en de wereld zwijgt... [2]

ds. C. Sonneveld,
Alblasserdam

In een eerste artikel stonden we stil bij een wonderlijk verschijnsel: er worden moslims vermoord in Nieuw-Zeeland en de hele wereld staat op z'n kop; er worden christenen vermoord in Nigeria en niemand besteedt er aandacht aan.

In Nigeria werden 120 christenen, waaronder vrouwen en kinderen, om het leven gebracht.

Slachtingen in Kaduna State

Wat is er nu precies gebeurd in Nigeria? In de vroege morgen van 11 maart (het was nog aardedonker) bestormden jihadisten van de Fulani-stam enkele dorpen in Kaduna State. Volgens ooggetuigen verdeelden de strijders zich in drie groepen: de eerste schoot op de dorpelingen, de tweede stak huizen en andere gebouwen in brand en de derde achtervolgde degenen die op de vlucht sloegen. Deze verschrikkelijke gebeurtenis vond plaats daags nadat in een ander dorp 17 christenen waren vermoord en een week nadat elders 62 christenen waren afgeslacht. Eind februari waren 38 christenen in het dorpje Maro al aan de beurt geweest.

Kortom, in minder dan drie weken tijds werden 120 Nigeriaanse christenen om het leven gebracht. En de wereld? Ze zwijgt. Ze kijkt niet eens toe; ze kijkt de andere kant op. Ze kijkt vooral naar Nieuw-Zeeland of naar iets dat vlakbij gebeurt (de aanslag in Utrecht bijvoorbeeld, waarbij

drie doden en vijf gewonden vielen). Maar verder? Als het gaat over godsdienstige vervolging wereldwijd, betreft dat in 75% van de gevallen: christenen. De grote meerderheid van hen woont in islamitische landen. Maar de wereld zwijgt. Waarom?

De verbijstering van zwarte predikanten

Een grote organisatie van Afro-Amerikaanse pastoren trok onlangs aan de bel. Ook hen was het opgevallen dat er veel aandacht voor de tragedie in Nieuw-Zeeland was, maar vrijwel geen aandacht voor vergelijkbare of nog ergere situaties van christenvervolging. In het eerste geval wordt al snel geroepen dat zo'n aanslag het gevolg is van 'islamofobie' (ongegrunde angst voor de islam). Over 'christofobie' (angst voor en discriminatie van christenen) hoor je echter nooit. Waarom toch?

De wereldberoemde website Amazon wil zelfs geen badkameradvertenties waar

de naam Mohammed op staat. Een moslim zou zich immers beledigd kunnen voelen? De gevolgen voor Amazon zouden niet te overzien zijn! Maar diezelfde website heeft geen enkele moeite met wc-papier waar een afbeelding van 'Jezus' op staat, met een kussen waar de woorden 'Ik haat Jezus' op staan of met advertenties van antichristelijke popgroepen die nog vele malen verder gaan (ik zal niet concreter worden, want de details zijn te gruwelijk en te Godslasterlijk om te vermelden). Waarom? Waarom toch?

Alarmerende rapporten en 'fake news'

Weet men in hogere regionen dan echt niet wat er aan de hand is? Natuurlijk weet men dat. De Amerikaanse inlichtingendienst CIA is al jaren op de hoogte van deze ontwikkelingen. Ook in Nederland valt weleens iets te lezen over de strijd tussen Fulani-herders en lokale boeren. Het wordt echter steeds afgedaan als schermutselingen over grondgebied. Over de religieuze kant van deze strijd zegt men vrijwel nooit iets. Intussen gaan de moordpartijen door. Tegen de zomer van 2018 verscheen een rapport van de International Crisis Group (ICG) waarin de situatie uitvoerig stond beschreven. Ik citeer: 'Het escalerende conflict tussen herders en boeren in Nigeria is zesmaal dodelijker dan de aanvallen die dit jaar zijn ondernomen door Boko Haram'. Sinds januari zijn al 1300 Nigerianen omgekomen en zijn 3000 mensen op de vlucht geslagen door de conflicten die zich steeds verder uitbreiden over het centrum van het land. Het rapport maakt melding van een veldslag in Plateau State waarbij binnen één week 86 doden vielen en een slachting in Benue State op de Nieuwjaarsdag waarbij 72 mensen omkwamen.

President Buhari zegt het hier niet mee eens te zijn, maar wat doet hij? Ook hij zwijgt. In februari was ik een paar weken in Nigeria voor een ambtsdragerconferentie van onze zustergemeenten aldaar. Tijdens mijn verblijf aldaar hoorde ik dat de president op bezoek was geweest in Saoedi-Arabië en daar had afgesproken dat zijn land binnen drie jaar geïslamiseerd moet zijn. 'Fake news', zo las ik in het RD na mijn terugkeer in Nederland. 'Nepnieuws en samenzweringstheorieën!' Dat zou kunnen. Maar het ligt toch wat ingewikkelder. Beseft men in ons - tot nu toe - redelijk veilige landje wel wat er in West-Afrika gaande is? Beseffen wij het?

(wordt vervolgd)

In de omgeving van Dordt

Vier eeuwen geleden werd de Synode van Dordrecht (1619-1619) gehouden. Vier eeuwen. Dat is een heel lange tijd. Veel dingen waren toen anders. In de kerk, in de politiek. Daarom is het nuttig dat G. van den Brink, hoogleraar aan de Vrije Universiteit, een boek heeft geschreven waarin hij de synode en de Dordtse Leerregels plaatst in hun tijd. Toch zit er aan het heldere en toegankelijk geschreven studieboek een maar.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Tijdens de Synode van Dordrecht ging het in het bijzonder over de leer van Gods eeuwige besluiten. Hoe kwam het tot discussies hierover? De hele kerkgeschiedenis door werd er nagedacht over Gods besluiten. Hoogtepunt was de discussie tussen Augustinus en Pelagius. Het pelagianisme werd veroordeeld. Maar, daarna kwam al snel de gedachte op dat Gods verkiezing vooral voor-wetenschap is, wat de remonstranten ook zouden leren. Van den Brink laat in zijn boek "Dordt in context" duidelijk zien dat de onderwerpen in de Dordtse Leerregels 'lagen ingebed in een eeuwenlange traditie'.

Aan de synode ging een eeuw vooraf waarin de reformatorische leer ingang vond in de Nederlanden. Wat was precies reformatorisch? Naar de geest van Luther? Of van Zwingli, of van Bullinger, of van Calvijn? En, hoe overtuigd was de overgang vanuit de roomse sferen naar de reformatorische leer? Dat heeft tijd

en strijd gekost. Het calvinisme kreeg in Nederland de overhand. Dat ging Jacobus Arminius, een leerling van Calvijns leerling Beza, wat te snel. Hij wilde graag een discussie over de aangenomen Nederlandse Geloofsbelijdenis, die wat hem betreft wel kon veranderen. Gomarus wilde juist van de geloofsbelijdenis uitgaan en zo de opvattingen van Arminius beoordelen.

Kerk en overheid

Een heikel punt in de tijd van de synode was de verhouding tussen de overheid en de kerk. Van den Brink vat het kernachtig samen dat politiek en religie vaak hopeloos door elkaar heen liepen. Daar kwam bij dat Nederland bestond uit een aantal gewesten die elk hun bestuur hadden. Ook waren er steden die heel wat in de melk te brokkelen hadden. Het was voor prins Maurits een zware taak om de eenheid van de Republiek te bewaren. Uniek voor de synode was het internationale karakter. Dit had ook te maken met

de internationale politiek. Engeland en de Nederlanden steunden elkaar in de strijd tegen Spanje. Deze oorlog was immers nog gaande, al was er een wapenstilstand. Tijdens onze generale synode, dit najaar, zijn er afgevaardigden van zusterkerken. Daarmee is onze synode niet internationaal. Voor de Synode van Dordrecht waren theologen uit diverse landen uitgenodigd, die actief deelnamen aan de discussies. Zij voelden het belang om tezamen de gereformeerde leer te handhaven. Bijkomend voordeel was dat Latijn de internationale voertaal voor de theologie was. De samenhang tussen de kerken in West-Europa werd ook bevorderd doordat veel theologiestudenten in het buitenland studeerden. Kortom, de gereformeerden dachten in die tijd internationaal.

Evaluatie

Van den Brink gaat ook inhoudelijk op de Dordtse Leerregels in door ze te spiegelen aan de tijd van hun ontstaan. Dan klinken er kritische noten. De leerregels zouden te individualistisch getoontzet zijn, omdat de cultuur van toen meer nadruk ging leggen op het individu. Het lijkt er op dat de auteur in zijn evaluatie op een afstand gaat staan van de Dordtse Leerregels om ze vervolgens te beoordelen. Vaak welwillend, dat is waar, maar toch ook kritisch. In korte trekken wordt er dan nogal wat overhoop gehaald. Dit leidt tot een relativeren van het gezag van de Drie Formulieren van Enigheid. Dat lijkt me, juist in een tijd waarin de leer toch al onder druk staat, niet verstandig. De belijdenis van de kerk wordt dan meer vloeibaar en dynamisch. De afstand tussen Arminius en Gomarus wordt kleiner. Je kunt de vrije wil aanhangen en orthodox blijven, aldus Van den Brink.

Ik voel me meer op mijn gemak bij de lessen die Van den Brink in het slothoofdstuk trekt uit Romeinen 9. Paulus blijft, zo schrijft hij, consequent de vrijmacht van God onderstrepen: wie zijn wij mensen dat wij God zouden kunnen tegenspreken? Inderdaad, een diep doorleefd besef van de grootheid van God is nodig. Dat maakt ook dat we als kleine mensen van harte de wijsheid aanvaarden die de Heere aan ons voorgeschikt gaf om in zo'n turbulente tijd pal te blijven staan voor de leer van vrije genade.

N.a.v. G. van den Brink, "Dordt in context. Gereformeerde accenten in katholieke theologie", uitg. Groen, Heerenveen 2018; 197 blz.; € 13,99.

Gereformeerde Gemeente Klaaswaal 75 jaar

‘Zelfs op ’t late nageslacht’

Kerkenraad
Klaaswaal

**Op 23 maart was het 75 jaar geleden dat er in
Klaaswaal een gemeente werd geïnstitueerd. ‘Zijn
trouw rust zelfs op ’t late nageslacht’.**

Sinds 1934 was er al een afdeling van Nieuw-Beijerland. Ds. A. van Dijke nam op 28 december van dat jaar een gebouwtje in gebruik op de hoek Oud-Cromstrijensdijk Westzijde/Schenkeldijk. De predikant stond het kleine stekje met raad en daad bij. Iedere maand ging hij voor in een weekdienst. Groot was de slag toen in augustus 1936 vanuit Amerika het bericht kwam van zijn overlijden. De Heere waakte echter over het kleine groepje in Klaaswaal. Het was deze mensen niet te doen om kerkje te spelen, maar om zich in een ordelijke weg te stellen onder de Schriftuurlijk-bevindelijke waarheid. Onder hen was een arm en ellendig volk, dat hongerde en dorste naar de gerechtigheid.

Nieuw kerkgebouw

Het groepje mensen dat in het eenvoudige kerkgebouwtje samenkwam, groeide. In 1935, een half jaar na de ingebruikname, werd het gebouw al vergroot. In 1950

viel het besluit om aan de Havenweg tot nieuwbouw over te gaan. In 1953 nam ds. M. Blok het nieuwe kerkgebouw in gebruik. In 1962 kreeg de gemeente haar eerste eigen predikant in de persoon van ds. W. Hage. Vier jaar later vertrok ds. Hage naar Krabbendijke. Het aantal leden nam in die periode toe, waardoor uitbreiding van het aantal zitplaatsen noodzakelijk bleek. De uitbreiding werd gerealiseerd in 1971. In 1981 deed ds. J. Koster intrede. Hij mocht de gemeente tot 1985 dienen. Opnieuw was er sprake van groei. In 1988/'89 kreeg het kerkgebouw een zijvleugel en werd de vergaderruimte in oppervlakte verdubbeld. Twaalf jaar later was er opnieuw dringend behoefte aan extra zitplaatsen. Er werd een nieuwe kerkzaal gerealiseerd die aan 500 mensen plaats bood. Zes dagen na de ingebruikname in 2002 bracht de gemeente een beroep uit op ds. G.J. van Aalst, die dit beroep ook mocht aannemen. Klaaswaal was voor hem geen onbekende gemeente, van 1972 tot 1977

woonde hij onder dit volk. Door Gods wijze leiding werd hij naar deze gemeente (terug)gebracht. Het mocht toch waar worden: ‘U zullen, als op Mozes bee, wanneer uw pad loopt door de zee, geen golven overstromen.’

Herdenkingsdienst

Daarvan mocht ds. Van Aalst ook gewagen tijdens de herdenkingsdienst op zondagochtend 24 maart. Psalm 77:12 en 13 vormde het uitgangspunt: ‘Ik zal de daden des HEEREN gedenken, ja, ik zal gedenken Uw wonderen van oudsher, en zal al Uw werken betrachten en van Uw daden spreken.’ Als thema plaatste hij boven deze woorden: ‘Gedenken.’ Vervolgens stond hij stil bij drie gedachten: de tijd, de inhoud en het doel van het gedenken.

Asaf verkeerde in het donker. Het was zijn bange zielenvraag of de rechterhand des Allerhoogsten mogelijk veranderd zou zijn. Hij mocht echter terugblikken in het verleden: de daden van de Verbondsgod gedenken. In het heiligdom mochten grote beesten verzoening ontvangen in het bloed. De Heere deed wonderen. Zijn weg was in de zee, Zijn pad in grote wateren. Ds. Van Aalst wees hierbij op de (kerk) geschiedenis van de Hoeksche Waard. Watervloeden vaagden hele dorpen weg, bijvoorbeeld in 1421. Watervloeden van het rooms-katholicisme, van remonstrantse denkbelden en de geest van de verlichting dreigden de kerk te overstromen. De Heere zorgde echter keer op keer voor Zijn Sion, ook in Klaaswaal. Er mocht steeds een overblijfsel zijn naar de verkiezing der genade. ‘Door de hand van Mozes en Aäron’ (ambtsdragers) leidde Hij Zijn volk als een kudde. Nu dreigen de watervloeden van verwereldlijking de kerk te overspoelen. De overdenking van Gods daden in het verleden geeft echter toch hoop voor de toekomst. Het blijft, onverdiend en onbegrijpelijk, toch waar: Zijn trouw rust zelfs op ’t late nageslacht.

Boekennieuws

"De Christenreis" (met kanttekeningen), John Bunyan; vertaald en ingeleid door dr. A. Baars; uitg. De Banier, Apeldoorn; 378 pag.; € 26,95.

De Christenreis (met kanttekeningen)

John Bunyan (1628-1688) is wereldberoemd geworden door het schrijven van "De Christenreis". Reeds toen dit boek verscheen in 1678 bleek het onmiddellijk een bestseller. Spoedig werd het dan ook in allerlei talen vertaald en zo heeft het boek in vele landen zijn invloed uitgeoefend. Die invloed bleef niet beperkt tot de groep van piëtistische christenen. Het trok in de loop van de tijd ook de aandacht van bijvoorbeeld literatuurhistorici en psychologen. Bunyan heeft echter dit boek in de eerste plaats bedoeld als stichtelijk werk om zondige mensen te bewegen pelgrims te worden. Hoewel er al vele uitgaven en vertalingen van deze allegorie zijn geproduceerd, heeft prof. dr. A. Baars toch besloten een nieuwe vertaling uit te geven. Daarbij heeft een rol gespeeld dat de oudere vertalingen erg moeilijk leesbaar zijn, of dat ze een meer vrije bewerking geven dan een vertaling van de oorspronkelijke tekst. Bovendien wordt in vrijwel alle nieuwere vertalingen het lange inleidende gedicht van Bunyan (de apologie) niet vertaald. Dat heeft dr. Baars wél gedaan, met verklarende voetnoten. Het is toch een gemis als dit gedicht in de Nederlandse vertaling wordt weggelaten. Hierin maakt Bunyan duidelijk welke bezwaren hij tegenkomt tegen "De Christenreis", wat zijn diepste bedoeling is als hij het geschrift tóch publiceert en wat hij van zijn lezers verwacht.

De vertaler heeft ook de kanttekeningen uit de oorspronkelijke uitgave opgenomen. Die helpen het boek te verstaan en laten zien dat de auteur steeds teruggrijpt op de Bijbel. Verder heeft dr. Baars in voetnoten bijzonderheden toegelicht. En in een gedegen inleiding maakt hij duidelijk dat "De Christenreis" vol zit met autobiografische elementen. Deze uitgave bevat ook illustraties. Gekozen is voor de oudste illustraties die al tijdens Bunyans leven bij "De Christenreis" werden afgedrukt. Dit boek is de derde uitgave in de serie "Puriteinse Klassieken", een serie van klassieke puriteinse werken in een nieuwe, toegankelijke vertaling of bewerking, bedoeld voor alle belangstellende gemeentelieden. Eerder verschenen werken van Jonathan Edwards en John Owen.

We hopen dat de emeritus-hoogleraar uit Woudenberg de gezondheid mag verkrijgen nog meer delen voor deze serie te verzorgen. De Heere zegene hem daarbij!

In de slotregels van de apologie roept John Bunyan zijn lezers op om hun hoofd en hart naast dit boek te leggen, zodat die er als het ware één mee worden. Bij de uitgave van deze vertaling sluiten we ons van harte bij de wens van de schrijver aan.

ds. J. Schipper, Scherpenzeel

Boekaankondiging

"Op Gods leerschool", ds. E. Venema; uitg. De Ramshoorn, Goes; 372 blz.; € 14,90.

Bijbels dagboek, samengesteld uit meditaties en preken van de in 2003 overleden ds. E. Venema. Er is rekening gehouden met het kerkelijk jaar.

"Maleachi", ds. A.A. Brugge; uitg. Den Hertog, Houten; 85 blz., € 8,90.

In de serie "Kleine profeten" verscheen het vierde deel, over Maleáchi, van de hand van ds. A.A. Brugge. De serie is bedoeld voor persoonlijk gebruik en voor gebruik in verenigingsverband.

"Dichter bij Dordt", C. Dubbeld; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 275 blz.; € 19,90.

De onderwerpen in de Dordtse Leeregels vormen de kern van de belijdenis van de christelijke kerk. Juist daarom is het 400 jaar later zo van belang om dichter bij Dordt te komen.

"Het gedierte des velds" (deel 3), ds. B.J. van Boven; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 100 blz.; € 11,90.

In dit boek worden het paard, de ree en de vos -in drie preken- onder de aandacht gebracht. Er worden lijnen getrokken van het dagelijks leven naar de zorg die de Heere aan Zijn volk toont.

"Een toetssteen van genade", Adam Harsnett; uitg. De Schatkamer, Rump; 185 blz.; € 17,90.

Adam Harsnett, een puriteins georiënteerde predikant in Engeland legt het onderscheid uit tussen de schijn van godzaligheid en het leven der genade.

"Izak, de stille aartsvader", J. van 't Hul; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 160 blz.; € 15,90.

In deze serie over Bijbelse personen is een deel over Izak, de rustigste en de stilste van de drie aartsvaders, verschenen. Ook is hij een type van Christus.

In het midden

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Onlangs luisterde ik naar een preek over de reis die het volk van Israël door de woestijn maakte naar het beloofde land. Opvallend is dat, als het volk weer verder moet reizen, alles er heel ordelijk aan toe gaat. En wat me het meeste trof, was de plaats van de ark. In het midden!

Eerst zes stammen, dan de ark, en tenslotte weer zes stammen. Het centrum van deze lange optocht was dus de ark. Precies in het midden. Dat is veelzeggend. De Heere was in het midden van Zijn volk.

Als wij heel eerlijk zijn, vinden wij het best fijn als we in het middelpunt van de belangstelling staan. Als het om ons draait.

Maar dat staat in groot contrast met wat de Heere zegt en van ons vraagt. Het gaat niet om ons, maar om Hem. Hij moet het Middelpunt van ons leven zijn.

Weet je wat nu zo mooi is? Dat de Bijbel een prachtig geheel vormt. Want de woorden 'in het midden' staan niet alleen in het Oude Testament, maar ook in het Nieuwe. En daar krijgen de woorden 'in het midden' een ongelooflijk diepe betekenis. Deze woorden zien we vervuld in het leven van de Heere Jezus. In Lukas 2:46 lezen we dat Hij was 'in het midden der leraren'. Twaalf jaar oud slechts.

Kijken we naar het einde van Zijn leven dan is 'in het midden' diepingrijpend. Gekruisigd met links en rechts een moordenaar. Jezus in het midden! Alsof Hij de grootste kwaaddoener was (Joh. 19:18).

Hij hing daar in de plaats van Zijn kinderen. Uit enkel liefde om verloren zondaren door Zijn dood het leven te geven.

Weet je hoe het eindigt? Lees Openbaring 5:6 maar. 'In het midden van de ouderlingen een Lam'. Iedereen Die Hem omringt en Hem lof en eer geeft. Hij in het midden!

En ik zag, en ziet, in het midden van den troon, en van de vier dieren, en in het midden van de ouderlingen, een Lam, staande als geslacht

Openbaring 5:6a

vervolgverhaal

65

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

'Anders heb ik altijd wel last van mijn hoofd, elke dag opnieuw. Ik denk dat ik heel gauw weer beter zal zijn.'

'Dan moet u altijd bij ons blijven', stelt Palko voor. 's Winters gaan we naar het dorp. Grootvader Juriga heeft een groot huis, daar kunnen u en oom Martin gemakkelijk bij.'

Lesina's vrouw glimlacht even. 'Ik houd al erg veel van u', zegt Palko. 'Eerst was ik boos op grootvader, omdat ik boven moest blijven bij u. Ik mocht niet meer naar vader Malina om hem gezelschap te houden. Maar nu vind ik het goed. Ik weet dat ik zo ook in de dienst van de Heere Jezus ben. Zal ik nog een stukje uit het Boek voorlezen?'

Nu is het zondag geworden, de eerste zondag na de komst van Lesina en zijn vrouw. Het regent aan een stuk door en Palko kan niet naar het dorp. Hij verlangt zo naar zijn grote vriend, maar vandaag moet iedereen boven blijven.

De volgende zondag is het prachtig weer. Als Juriga en Lesina na de middag terugkomen uit de kerk, vraagt Palko of hij de aardbeien en paddenstoelen, die hij vanmorgen geplukt heeft, naar de boswachter mag brengen. Juriga vindt het goed en samen met Dunaj gaat Palko op

weg. Hij voelt zich alsof hij uit een nauwe kooi is ontsnapt. Hij laat de bergen echoen door zijn geroep en gelach. Dunaj doet niet voor hem onder en jankt en blaft zijn vreugde uit.

'Eindelijk zal ik wat van vader Malina horen, Dunaj!' In een mum van tijd zijn ze bij het huis van de boswachter. Zijn vrouw is alleen thuis. 'De hartelijke groeten van grootvader', brengt Palko hijgend uit, 'en hier zijn wat aardbeien en paddenstoelen. Nee, u hoeft ze niet te kopen, u krijgt ze', zegt hij snel, als de boswachtersvrouw haar portemonnee wil pakken.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Berkenwoude en Genemuiden,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Te Bodegraven en Moerkapelle,
ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS);
Te Capelle aan den IJssel-West,
ds. B. Labee te Veenendaal;
Te Kapelle-Biezeling en Vlissingen,
ds. H. Brons te Vlaardingen;
Te Katwijk aan Zee, ds. G. Clements te Gouda.

Bedankt:

Voor Grand Rapids-Covell Avenue
(Michigan, VS), ds. A.H. Verhoef te
St. Catharines (Ontario, Canada);

Voor Nieuwerkerk (Zld),
ds. A.J. de Waard te Nieuwdorp;
Voor Oudemirdum,
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;
Voor Poederoijen,
ds. F. Mulder te Rhenen;
Voor Rijssen-West,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

PASTORIEZORGEN

Na maanden van ziekenhuisopname mag ds.
J.S. van der Net op dit moment weer thuis
zijn bij zijn vrouw. Uit onderzoeken is de
ziekte van Kahler vastgesteld. Momenteel
krijgt hij chemokuren. Ondanks de vele
zorgen heeft de Heere Zich niet onbetuigd

gelaten en betoont Hij van onze broeder af
te weten. Hij schrijft: 'Hij is mijn Rotssteen
en in Hem is geen onrecht. Na de Heere wil ik
iedereen bedanken voor het vele meeleven
en de gebeden'.

v. A.

AANGEPASTE KERKDIENT IN GENEMUIDEN

Op zaterdag 13 april, om 14.30 uur, wordt in
de kerk van de Geref. Gemeente te Genemui-
den een aangepaste dienst gehouden voor
mensen met een verstandelijke beperking.
Ook is er dan de sluiting van het aangepaste
catechisatieseizoen. In deze dienst hoopt ds.
G. van Manen uit Elspeet voor te gaan.

Berichten

ZANGAVONDEN

Alblasserdam – Grote kerk, vrijdag 5 april,
19.30 uur, psalmzangavond met bovenstem-
groep, orgel Reindert de Bruijn, med. ds. B.
van der Heiden, appelwoord Bart Lodder,
collecte Timotheos (noodhulp Malawi).

Alkmaar – Kapelkerk (Laat 80), zaterdag
13 april, 19.30 uur, op uitnodiging van evan-
gelisatiepost Bij de Bron, Urker visserskoor
Crescendo, Pieter Heykoop, orgel.

Ede – Petrakerk (Lunterseweg 25), zaterdag
13 april, 20 uur, gem. koor Preludium, Gerben
Mourik, orgel.

's-Gravenzande – Westerkerk, vrijdag
12 april, 19.45 uur, gem. koren Soli Deo Gloria
en Deo Favente, orgel A. de Jong, spreker oud.
P.L. Zellmann, collecte Bijzondere Noden.

Nunspeet – Geref. Gemeente, zaterdag
13 april, 19.30 uur, Israëlzangavond m.m.v.
kinderkoor Kinderklanken, mannenkoor Hig-

gajon, orgel Marcel van de Ketterij, leiding
ds. A. Schot, collecte deputaatschap Israël.

Poortugaal – Geref. Gemeente, zaterdag
6 april, 19.30 uur, psalmzangavond met bo-
venstem, leiding ds. A. Verschuure, collecte
De Gouwstraat.

Puttershoek – Geref. Gemeente, vrijdag
26 april, 19.30 uur, jeugd- en meisjeskoor
Laat het klinken en jongerenkoor Jedaja,
leiding M. van der Elst, collecte aflossing
kerkgebouw.

Rijssen – Noorderkerk, zaterdag 6 april,
19.00 uur, zangavond met cd-opname m.m.v.
mannenkoor Harpe Davids, Noordermannen-
koor en Ridderkerks mannenkoor, organisten
Harm Beens en Bert Roest, opening en slui-
ting ds. A. Schreuder, collecte Theologische
School.

Waarde – Adullamkerk, vrijdag 12 april, 19.30
uur, m.m.v. jeugdkoren Jedid-Jah en Uit der

kinderen mond, fluitgroep Chasifja, collecte
vervolgde kerk en kinderziekenhuis in Oek-
raïne.

VERKOPING

Ooltgensplaat – Geref. Gemeente, zaterdag
13 april, 9.00-14.00 uur, jaarlijkse rommel-
markt.

CONTACTDAG WINSTUITVERLIES

Op zaterdag 13 april is de voorjaarscontact-
dag van Stichting Winstuitverlies. Locatie
Bethlehemkerk Woerden, 10.15-14.00 uur.
Deelname (incl. lunch) is kosteloos. Ieder die
getroffen is door of betrokken is bij kanker
is welkom. Meer info: www.winstuitverlies.nl
(of tel. 0341-250434).

OPEN DAGEN CGO

Wilt u/wil jij vrijblijvend kennismaken met de
A- of B-cursus van de CGO? U/jij wordt van
harte uitgenodigd enkele lessen bij te wonen
op een van de open dagen. Deze worden
gegeven op donderdagavond 11 april in Gou-

da (Driestar College, gebouw Gamma), op zaterdagochtend 20 april in Amersfoort (Van Lodenstein College), op zaterdagochtend 13 april in Dordrecht (Wartburg College) en Goes (Calvijn College) en op zaterdagmorgen 6 april in Rijssen (Zuiderkerk). De lessen op zaterdag beginnen om 8.30 uur en op donderdag om 19.15 uur. Op het toerustingsdeel van de website www.cgo.nu zijn de lesroosters te vinden.

BONDSDAG VROUWENVERENIGINGEN

Het bestuur van de Bond van vrouwenverenigingen nodigt u hartelijk uit tot het bijwonen van de 72ste Bondsdag op dinsdag 9 april in de Adventkerk van de Geref. Gemeente te Veenendaal, Vijftienmorgen 51. Aanvang 10.15 uur. De dag staat o.l.v. onze voorzitter ds. A. Verschuure. Tijdens deze Bondsdag hopen we ons jaarthema over duurzaamheid af te ronden. Het centrale thema van de dag is: 'Duurachtig goed'. Ds. S.W. Janse belicht dit in de morgenvergadering ook vanuit de Bezang voor het eten: 'Doe ons het hemelse betrachten'.

In de middagvergadering (aanvang 13.30 uur) staan we, na de vragenbeantwoording door ds. Janse, stil bij het thema n.a.v. 'Sterk onze zielen door Uw Woord'. Eerst horen we over 'Uw Woord' in een vraaggesprek met L.J. van Belzen van de GBS. Aansluitend spreekt ds. Verschuure het slotwoord over 'Sterk onze zielen'. We hopen velen van u te mogen begroeten.

JAARVERGADERING HELPENDE HANDEN AFD. TWENTE

Op donderdag 11 april (19.45 uur) houdt Helpende Handen afd. Twente haar jaarvergadering in de Geref. Gemeente van Rijssen-West. Ds. J. van Laar behandelt het onderwerp: 'Mensen met een beperking en hun plaats in de kerkelijke gemeente'.

TIEN JAAR ZIN-IN

Op zaterdag 13 april (19.30 uur) is er in de Grote Kerk te Vianen een bijeenkomst rond het tienjarig bestaan van Zin-in. De avond gaat over Gods voorzienigheid en Zijn verborgen wegen. Ds. C.G. Vreugdenhil spreekt over het thema "Gods weg met je leven". Personen van 21 tot 35 jaar zijn van harte welkom.

ISRAËLVROUWENOCHTEND

Het deputaatschap voor Israël organiseert voor de vierde keer een Israëlvrouwenochtend, op dinsdag 21 mei, nu in de kerk van Geref. Gemeente te Tricht-Geldermalsen. De vrouwenverenigingen hebben hiervoor een uitnodiging ontvangen. Ook dames die geen lid zijn van een vereniging, zijn hartelijk welkom.

HERHAALD BERICHT

Betaling abonnementsgeld periode 1 april t/m 30 september 2019

Bij de Saambinder van 21 maart jl. heeft u de factuur voor de nieuwe abonnementsperiode ontvangen. Mocht u deze factuur nog niet hebben betaald, dan vragen wij u dit alsnog spoedig te willen doen. Naast de factuurbetaling wordt een overbetaling ten behoeve van de Emerituskas bijzonder op prijs gesteld.

De opvolging en extra aanmaningen van achterstallige betalingen is arbeidsintensief en leidt tot extra administratiekosten. Het deputaatschap ziet De Saambinder vanwege de lezenswaardige inhoud graag **in alle gezinnen**. Extra kosten leiden echter tot een lagere afdracht aan de Emerituskas of tot een hogere abonnementsprijs. Wanneer u spoedig betaalt, helpt u ons onnodige kosten te vermijden.

Bij abonnees die gebruikmaken van automatische incasso, zal het abonnementsgeld binnenkort van hun bankrekening worden afgeschreven.

Factuur per e-mail

In het kader van duurzaamheid en kostenbesparing wil De Saambinder het halfjaarlijkse abonnementsgeld graag digitaal gaan factureren. Abonnees die gebruik willen gaan maken van digitale facturering kunnen op www.desaambinder.nl de daarvoor benodigde gegevens invoeren. We verzoeken onze abonnees vriendelijk maar dringend hiervan gebruik te maken.

Abonnees die vóór 31 augustus a.s. hun gegevens hebben ingevoerd, zullen vanaf oktober een digitale factuur ontvangen. Het blijft altijd mogelijk, ook bij digitale betaling, om bij elke betaling een overbetaling voor de Emerituskas te doen.

K.H. de Heer, penningmeester deputaatschap De Saambinder

Natasha Margulis en Ira Venglovska spreken over hun werk voor de pro-life organisatie Mission to Ukraine. Ook spreekt ds. Arcadij Margulis, voorganger van de Joods-christelijke gemeente in Zhitomir (Oekraïne). Een projectkoor brengt Hebreeuwse liederen ten gehore.

De ochtend begint om 10 uur en wordt rond 12.30 uur afgesloten met een lunch. Deelname is gratis. Collecte voor de onkosten. Voor meer informatie en aanmelden: www.israelochtend.nl of tel. 0348-489929.

ZENDINGSVOND VEENENDAAL

Op dinsdag 16 april (19.30 uur) wordt in de Adventkerk te Veenendaal een zendingsavond gehouden door stichting De Lichtkring. Deze stichting zet zich in om Indianenstammen te bereiken met het Evangelie. Spreker Marjan de Jong-Mijnders, ds. B. Labee verzorgt de opening. Meer informatie: secretariaat@stichtingdelichtkring.nl of fam. G.H. Mijnders tel. 0318-619119.

OPROEP VAKANTIEWEKEN

In de volgende vakantieweken voor mensen met een beperking is nog plaats voor enkele deelnemers:

- kinderen van 6-12 jaar met gedragsbeperking van 2-9 augustus in Mander
- kinderen van 4-14 jaar met een verstandelijke beperking van 20-27 juli in Putten

Voor de volgende weken zijn we op zoek naar stafleden:

- vijf verzorgenden of verpleegkundigen (in opleiding) voor de M01 en M02 week.

Deze twee vakantiegroepen voor mensen met een meervoudige beperking hopen van 3-10 augustus naar Lemele te gaan;

- een verpleegkundige (evt. in opleiding 3^e jaars) in de week voor ouderen met een verstandelijke beperking) van 3-10 augustus in Ermelo;
- twee stafleden (bij voorkeur werkzaam in de zorg) in de vakantieweek voor jongeren met een lichamelijke beperking van 10-17 augustus in Wezep;
- drie stafleden (graag met affiniteit met de doelgroep) voor een groep jongeren met een gedragsbeperking van 18-24 jaar van 9-16 augustus in Scharendijke;
- een staflid in een vakantieweek voor vrouwen (hoog niveau) van 9-16 augustus in Diessen.

Meer informatie:

www.vakantiewekenvbgg.nl

“

**IN DE HEMEL ZAL ALLES
GOED ZIJN. DAAR IS
GEEN DUIVEL MEER OM
TE VERZOEKEN!**

JOHN BUNYAN

Kerkdiensten

ZONDAG 7 APRIL 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Amsterdam 15.00 uur stud. P.C. Vlot; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 10.00 uur stud. M.L. Dekker; Barendrecht 10.00 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 19.00 uur ds. H. Brons; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Deventer 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 14.30 uur ds. W. Silfhout; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 15.00 uur stud. M.L. Dekker; Dordrecht 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 15.30

uur ds. A.B. van der Heiden; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Goes 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 18.00 uur ds. S. Maljaars; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. J. Driessen; Haamstede 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Herkingen 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Hilversum 10.00 en 18.00 uur stud. P.C. Vlot; Hoedekenskerke 15.30 uur ds. S. Maljaars; Hoogeveen 19.00 uur ds. A. Schot; Houten 10.00 uur ds. W. Harinck en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Kamperland 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Kapelle-Biezeling 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 16.00 uur ds. M. Karens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 16.00 uur ds. W. Visscher; Lelystad 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Lisse 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 14.30 uur ds. E. Bakker; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Melissant 14.30 uur ds. K. Boeder; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Middelharnis 14.30 uur ds. M.H. Schot; Moerkapelle 19.00 uur ds. M. Joosse; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. M.H. Schot; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. G. Pater; Nieuwe-Tonge 18.00 uur ds. C. Harinck; Nijkerk 19.00 uur ds. B. Labee; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 14.30 uur ds. M. Blok; Oostkapelle 15.00 uur ds. D. de Wit; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Poederoijen 14.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 14.15 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; Puttershoek 14.30 uur (H.D.) ds. J. van Rijswijk; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur stud. M.L. Dekker; Rijssen-Zuid 9.30 en 14.30 (aangepaste dienst) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Centrum 9.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 9.30

en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.30 uur ds. W. Visscher en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Sliedrecht 11.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. H. van der Heiden; Spijkenisse 16.30 uur ds. J. Driessen; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. P. Mulder; Stolwijk 10.00 uur (H.A.) ds. A. Verschuure en 19.15 uur ds. G.W.S. Mulder; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Tholen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 13.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Waarde 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Woerden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 uur ds. S. Maljaars en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 9 APRIL 2019

Brakel 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Nisse 19.30 uur ds. K. Boeder; Urk 19.30 uur ds. G. Pater; Zeist 19.30 uur (afscheidsdienst) ds. J.J. van Eckeveld.

WOENSDAG 10 APRIL 2019

Aalst 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Berkenwoude 19.30 uur ds. W.J. Karels; De Valk-Wekerom 13.30 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Goudswaard 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Groningen 20.00 uur ds. S.W. Janse; Hilversum 19.45 uur ds. G. van Manen; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. J. van Laar; Leerdam 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Leiderdorp 19.30 uur ds. P. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Middelburg-Centrum 19.30 uur (bidstond) ds. S. Maljaars; Moerkapelle 14.00 uur (huw.bev.) ds. W. Harinck; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. A. Schot; Nijkerk 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Nunspeet 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. M. Joosse; Opperdoes 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-West 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. J. Schipper; Zwolle 19.30 uur ds. G. Beens.

“

**VERKEERT U IN HET
DONKER?
LAAT DAT U NIET
WEERHOUDEN OM TOT
GOD TE GAAN.
HET IS EEN DAPPERE
DAAD OM UW ZIEL IN
HET DONKER AAN HEM
TOE TE BETROUWEN.**

JOHN BUNYAN

DONDERDAG 11 APRIL 2019

Bodegraven 19.30 uur ds. J. van Rijswijk;
Boskoop 18.45 uur (huw.bev.) ds. J.J. Tanis;
Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur
ds. A. Verschuure; Dinteloord 19.30 uur ds. M.
Karens; Ede 14.15 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse;
Genemuiden 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi;
Hendrik-Ido-Ambacht 19.45 uur (voor de
zending) ds. C. van Ruitenburg; Kortgene
19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Krabbendijke
19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Mijdrecht 19.30 uur
ds. L. Blok; Naaldwijk 19.45 uur ds. E. Bakker;
Nunspeet 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot;
Poederloij 19.30 uur ds. A. Schot; Stolwijk
19.30 uur ds. F. Mulder; Zoetermeer 19.30 uur
ds. W. Visscher.

VRIJDAG 12 APRIL 2019

Ede 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse;
Krabbendijke 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.
Hoogerland; Lisse 19.00 uur (huw.bev.) ds.
G.J.N. Moens; Nunspeet 14.00 uur (huw.bev.)
ds. A. Schot; Tricht-Geldermalsen 14.30 uur
(huw.bev.) ds. P. Mulder; Woerden 19.15 uur
(huw.bev.) ds. W.A. Zondag; Yerseke 14.30 uur
(huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 7 APRIL 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat
2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan;
Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en
17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen

(Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C.
van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven
2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de
Visser en 16.00 uur leesdienst; Merksem
(Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00
en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg
(Offenbachstraat 105) 11.00 en 18.30 uur
evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

TE HUUR onze nieuwe (2019)

6-8 pers. chalet op camping Schoolzicht
te Aagtekerke. Nog vrij wk 24-30 en
35-44. Bel 0651326090

Wie gaat er mee naar ISRAEL?

Nog enkele plaatsen. Afwisselende reis.
Veel contacten met de inwoners.
Met ruimte voor de natuur. Fietsen,
varen en jeepsafari. 12 dagen van
D.V. 16 t/m 27 september 2019. Info:
dbeunder@solcon.nl of 06-21288775.

Woonruimte te huur in buitengebied van
Ederveen. Voor inl.: 06-53741104.

ALLEEN BIJ: DE VLOERENKONING.NL PVC collectie "Hollandse Biesbosch"

Prachtige natuurgetrouwe decors
Maak snel een afspraak: 06-19557166

Te huur **luxe 6 pers. stacaravan in**

Putten op rustige camping.
Wasmachine aanwezig. Ook voor- en
naseizoen. Tel. 06-22107041

Uw vakantie in een compleet ingerichte
LODGETENT (5 tot 7 pers.)
Direct aan het Lago-Maggiore in Italië.
Nederlandse kerkdiensten in omgeving.
Info: 055 7507930 www.familylodges.nl

Psalmzangavond

DV13 april 2019 - Rehobothkerk Tholen
Bram Bout & Henriëtte de Bat-
van Maelsaek Orgel
Bovestemgroep Bommelerwaard
Leiding: Ds. M. Blok
Er is een collecte voor een aantal doelen
Aanvang: **19.30 uur** toegang gratis

Vakantie Oostenrijk. Te huur: luxe chalet
en appartementen, 2-9 pers., in omg.
Saalbach-Hinterglemm/Zell am See. Info:
0180-322181 / 06-51166845.
www.vakantieindebergen.nl

Woonhuis te huur in Zeeland voor mei- en zomervakantie.

Bel voor info: 06-30894741

www.villaweijpoort.nl

Bijeenkomsten, zakelijk en privé.
Nieuwerbrug. Midden in het Groene Hart
van Holland. Laat u verrassen!

De GEZELLIGHEID van de camping, de
privacy van een landhuis,
de luxe van thuis, Bergzicht, 8 pers.
www.zalmenhuis.nl, 06-51781723.
Nu met meer beschikbare weken!

Te huur: nieuw chalet met tuinhuis,
6 p., 3 slpk, met alle gemakken:
combimagnetron, vaatwasser, in iedere
kamer cv, toilet en bedden op senioren-
hoogte, kinderbedje en kinderstoel. Voor
een heerlijke strandvakantie in **Zeeland**,
bij Zoutelande, Walcheren, 10 min. lopen
van het zonnige zuiderstrand. Gelegen op
park met o.a. recreatieteam, binnen- en
buitenspeeltuin. Ideaal voor gezinnen met
kinderen. O.a. nog vrij: 23 april t/m 3 mei,
6 t/m 10 mei, 3 t/m 11 juni en 27 juli t/m 10
augustus. 06-34784437 of
www.zeeuwshuisjeachterdeduinen.nl

Vakantie in de Duitse Pfalz? Wij verhuren
twee zeer ruime **vakantiewoningen**,
geschikt voor zowel klein als groot
gezelschap. Ook verhuren we **fietsen!** De
zomervakantie is bijna vol, daarbuiten nog
volop ruimte. Info: www.beth-etham.de
of tel.nr. 0049-6385-92 555 77
(Nederlandstalig)

Kees van Asselt
begrafenisondernemer

*Oor een waardige en stijlvolle verzorging met
aandacht voor persoonlijke wensen.*

Vraag **GRATIS** ons 'laatste wensen' boekje aan.

Woudenberg e.o. m. 06 15 45 11 30 i. www.kvanasselt.nl

Bonisa 45 jaar

Kom naar onze JUBILEUMDAG

op D.V. zaterdag **13 april**
Pniëlkerk, Ghandistraat 2, **Veenendaal**

09:15 Inloop

09:45 Aanvang

- Opening: prof. dr. W. van Vlastuin
- Vier sprekers uit Azië
- M.m.v. de Verenigde Veluwe
Koren o.l.v. Leander van der Steen,
organist Martien van der Zwan

12:30 Sluiting

Oppas aanwezig, kinderen
ontvangen leuk puzzelblad

12:30 - 14:00

Ontmoeting en lunch

Koffie, thee, fris, broodjes met ham
of kaas, gebakken vis, Zeeuwse
bolussen en stroopwafels zijn
(tegen betaling) verkrijgbaar.

13:00 en 13:15

Bekendmaking winnaars

kleurplaat en schrijfwedstrijd

Bezoek onze nieuwe website www.bonisa.nl

Te huur: 2-3 pers. vakantiehuisje,
Valkseweg 8 te **Barneveld**.
Tel. 0342-412663.

STROE (Veluwe): praktisch, ruim en
rustig gelegen **vakantiewoning (4-6p),**
uitzicht op bos en weide. Inl.: 0621420647

HBO-OPLEIDING THEOLOGIE

Heb jij interesse in een **theologie opleiding** op grond van Schrift en
Belijdenis?
Of wil je het Nieuwe Testament in de **grondtaal** kunnen lezen?

Welkom op ons open college Ethiek, **DV 17 april a.s., aanvang 19.15 uur**
Of onze voorlichtingsavonden:
Voor opleidingen: **DV 17 april, 16 en 29 mei, 12 juni a.s.**
Cursus Grieks: **DV 15 mei en 12 juni a.s.**
Locatie: gebouw **Driestar Educatief te Gouda**

We bieden de volgende
opleidingsmogelijkheden:

- Leraar Godsdienst/
Levensbeschouwing
- Kerkelijk Pastoraal Werker
- Basisprogramma Hbo Theologie
(uitsluitend theoretische vakken)
- Praktijkvakken voor het Pastoraat
(uitsluitend praktische vakken)
- Post-hbo cursus Grieks

**Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu onder
HBO-opleiding. Welkom!**

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Onderwijsassistente **zoekt per aug.**
zelfst. woonruimte in Barneveld e.o.
Tel. 06-12246983

Vakantiewoning **Haus Irmgard**
Geschikt voor groepen tot 30 pers.
Duitsland, Hunsrück.
0049 (0)1733912483
www.hausirmgard.nl

Op vakantie in Ontario, Canada?
20 km van Norwich / Bed & Breakfast
5-6 personen & babybed
Tel. 001-519-485-0635

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

Voordelig met het hele gezin in
eigen sfeer naar zon, water en
bergen? Vanaf € 495,- per week staat
uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en
animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.

www.derooboeken.nl
Vanaf NU al uw bestellingen
GRATIS verzonden (binnen Ned.)

 IMPORTEREN UIT CHINA?
www.3sichina.com
Lokaal kwaliteitscontrole

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCONSULTS
Precies de hulp die je nodig hebt!

- ✓ **Ambtskleding**
- ✓ **HERENKLEDING**
- ✓ **Trouwkostuums**

herenkleding

Dorpsstraat 229
3925 KC Scherpenzeel

033 277 88 99
www.geertsherenkleding.nl

Uw woning in Veenendaal, Achterberg, Rhenen, Renswoude, Ederveen of omgeving goed verkopen?

Maak een vrijblijvende afspraak voor een gratis verkoopadvies met waardebepaling en een scherpe offerte!

Zandstraat 61
3901 CK Veenendaal
0318-628412

www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

Verslavingsgevoeligheid bij jongeren met gedragsproblemen

Voor ouders van jongeren met gedragsproblemen | *drs. J.A. van Iwaarden* | 19.45 uur | Donderdag 11 april | Apeldoorn | Woensdag 17 april | Goes

Lijdzaamheid in het lijden

Voor mensen met een lichamelijke beperking en hun familieleden | *Zaterdag 13 april* | 14.30 uur | Middelburg | *ds. P.D. den Haan*

Parkinson een hele zorg! En de ontspanning?

Voor mantelzorgers van mensen met de ziekte van Parkinson | *Donderdag 25 april* | 19.30 uur | Woerden | *mevr. C.E. Hotting*

Werkvakantie in Bolivia

Voor mensen met een lichamelijke beperking | *Zaterdag 11 mei* | 14.30 uur | Zegveld | *W.J. van der Veen*

Samen-uit-dag

Voor (nieuwe) leden van Helpende Handen | *Zaterdag 25 mei* | 10.00 uur | Woudenberg

Ontmoeting en ontspanning

Voor jongeren met autisme | *Zaterdag 1 juni* | 10.30 uur | Biesbosch

Voor meer informatie en aanmelden:

0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl • www.helpendehanden.nl

NEDERLAND – EVANGELISATIELAND

Het evangelisatiewerk vanuit inloophuis 'Het Kompas' in Den Haag wordt verplaatst naar het kerkgebouw aan de Keizerstraat/Nieuwe Laantjes in Scheveningen. De classis Gouda van de Gereformeerde Gemeenten en EVGG willen met die verhuizing het werk een nieuwe impuls geven en zien daarom uit naar de benoeming van een:

Veldwerker

24-30 uur per week

*Een NIEUWE START
in de Hofstad*

De veldwerker is gezichtsbepalend voor de post in Scheveningen en geeft namens de evangelisatiecommissie (CEC) van de classis Gouda leiding aan het evangelisatiewerk. Hij draagt zorg voor de opzet, continuering en verdere uitbreiding van de evangelisatieactiviteiten. Er zal een intensieve samenwerking zijn met (de coördinator van) de werkgroep. De vrijwilligers uit de classisgemeenten worden door de veldwerker aangestuurd.

Meer informatie staat op onze website:
www.evagg.nl/veldwerker

Sluitingsdatum: D.V. 15 april 2019

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**Psychologenpraktijk
 Brouwer**

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out ·
 depressie · faalangst · fobie ·
 gedragsproblemen · identiteitspro-
 blemen · lichamelijke spannings-
 klachten · negatief zelfbeeld ·
 onzekerheid · opvoedingsproble-
 men · paniek · piekeren · PDD-
 NOS · relatieproblemen · slaap-
 problemen · somberheid · span-
 ning · stress · syndroom van
 Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
 E info@psychbrouwer.nl
 I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

**Annette van Maaren (Msc.)
 Reformatorisch Psycholoog**

 Haastrecht Oudewater
 Montfoort Gouda
 0348-558000 of 06-42504158
www.pphaastrecht.nl
 Psychologische Hulpverlening

Te huur in Bodegraven: kamer voor
 student. Info: 06-24745192

Zoekt u een mediator
 of
 organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

**BBV Barneveldse
 Begravenis
 Vereniging**

voor een eervolle, eenvoudige
 verzorging van begravenissen
 in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
 3774 JW Kootwijkbroek
 (0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl

dhr. G. de Groot
 (06) 50 21 72 55

 CAMPING EN CHALETPARK
"DE VERBORGEN HOEK"
 Kom kamperen in FRIESLAND of huur
 CHALET of compleet ingerichte
 LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

VAN STAVEREN
 Begravenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
 Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegravenisverzorging.nl

**Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
 Horssen bv**

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
 Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
 Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
 voor jong en oud, Voordelboeken,
 Tweedehands, CD's en bladmuziek.

**Boekhandel
 De ZONNEBLOEM**

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
 033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Onesiforus
 NEDERLANDSE STICHTING
 VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING

De doelstelling van de interkerke-
 lijke stichting is het verlenen van
 geldelijke steun aan, met name
 vanwege gemoedsbezwaren, in
 financiële moeilijkheden geraakte
 personen, gezinnen e.a.

Alle hulpaanvragen worden door een
 commissie getoetst en besproken met
 de diaconie.

Om haar doel te realiseren is de stich-
 ting afhankelijk van giften, collecten
 en legaten.

U kunt uw bijdrage storten op:
 NL36 RABO 0354 2210 00 of
 NL76 INGB 0004 1778 00
 t.n.v. "Onesiforus"

Bestuur:
 dr. W.J. op 't Hof (voorz.)
 W.A. Barth (secr.)
 ds. A. den Hartog
 G. Hop
 J. B. Philibert
 C. Vos

Comité van aanbeveling:
 Ds. G. Gerritsen
 Ds. D. Heemskerk
 Ds. J. Roos

Adviescommissie:
 mr. drs. S. Visser
 F. Bouman
 D.C. van der Ploeg

Aanvragen en informatie:
www.onesiforus.nl

p.a. Weegje 2 | 3295 CT | 's Gravendeel | info@onesiforus.nl

Waarom Paul Roescher?
 Wij geven u twaalf redenen! **4**

**Meer dan 40
 jaar ervaring!**

Tegel: enorm formaat / kleine prijs! 80x80
 cm, verkrijgbaar in vijf kleuren. Van 89,95 voor
 39,95 p/m²

**Kraakprijs!
 39,95
 p/m²**

PAUL ROESCHER
 KEUKEN · BAD · VLOER · HAARD
 Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
 Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Begravenisonderneming
Treur

Kroostweg 22
 3704 ED Zeist
 030 692 42 58
 06 573 156 89
info@begravenisondernemingtreur.nl
www.begravenisondernemingtreur.nl

Tegels... als geen ander

KROON
 VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Ook bij Kroon
 TEGELOUTLET
 veel keuze, vanaf
 € 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
 Meer dan duizend soorten
 Vakkundig advies en gelegd
 Vloerverwarming
 Altijd scherpe prijzen

HUIB RUIJGROK
 ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve
 en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- bewind en executele

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
 T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden
EXAMENCOMMISSIE
Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE
Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE
Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers
KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijks blad
BUNDELS met Psalmbewerkingen
CURSUS Kerkelijk Orgelspel
Allerlei ACTIVITEITEN

Meer informatie of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar info@kerkenmuziek.nl

VOGG
VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

sinds 1973

VAN MANEN
meesterlijke interieurs

kerkbanken | kerkstoelen | kansels
bankstoffering | doopvonts | lessenaars
collectezakken | liturgieborden

www.meesterlijke-interieurs.nl

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus Eminent
Domus Monarke
Cantilena enz.

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

Stolk orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbenrijke Nederhemert Nrd. Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Praktijk den Uijl
biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gespreklocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktijkdenuijl.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

begrafenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
010 - 460 05 09
info@tdenh.nl
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van't Hul

Redactiesecretaris: J. van't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Zonde doen en zonde zijn

Verschillende keren heb ik de uitdrukking gehoord dat we niet alleen zonde doen, maar dat we ook zonde zijn! Is dat wel een Bijbelse uitdrukking?

Zonde doen en zonde zijn

Het antwoord is even eenvoudig als verschrikkelijk: inderdaad *doen* we niet alleen zonde, maar *zijn* we zonde. Het meest duidelijk bewijs uit de Heilige Schrift lijkt mij Romeinen 3. Elk Adamskind zonder wedergeboorte krijgt daar de spiegel voorgehouden. Zo schrijft Paulus, geïnspireerd door de Heilige Geest: 'Hun keel is een geopend graf' (vs 13a). Kanttekening 30 laat ons weten: 'namelijk waar niets dan vuiligheid in is, en niets dan stank uit komt'. Iets verder lezen we: 'Er is geen vreze Gods voor hun ogen'. Opnieuw is de aantekening (35) in de kantlijn duidelijk: 'Namelijk die de grond en fontein is van alle andere deugden; waarmede de apostel besluit, niet dat al deze ondeugden in alle natuurlijke mensen even krachtiglijk altijd uitbreken, maar omdat de kwade fontein van deze alle in hen is, en dat altijd enige van dien in hun leven openbaar zijn'.

Onze belijdenis tekent ook die ontzettende doodstaat van de mens. We wijzen bijvoorbeeld op onze Dordtse Leerregels: 'Overzulks zo worden alle mensen in zonde ontvangen, en als kinderen des toorns geboren, onbekwaam tot enig zaligmakend goed, geneigd tot kwaad, dood in zonden en slaven der zonde. En willen en kunnen

tot God niet wederkeren, noch hun verdorven natuur verbeteren, noch zichzelf tot de verbetering daarvan schikken, zonder de genade des wederbarenden Heiligen Geestes' (III/IV, 3).

De uitdrukking doet recht aan Schrift en belijdenis. De Heere geve dat de ernst en werkelijkheid van ons ellendig bestaan recht en grondig zou worden geleerd. Opdat de nood van dat doodsbestaan zou uitdrijven naar de troon van Gods genade.

Tot zonde gemaakt

De vraagsteller was bang dat deze en andere uitspraken er toe zouden leiden dat kinderen en jongeren een negatief zelfbeeld zouden krijgen. Nu luistert het zeker nauw hoe wij spreken over ons lichaam en onze ziel.

Maar als we het Bijbelse, evenwichtige spreken eenvoudig proberen na te zeggen, behoeven we niet zo bang te zijn voor ontsporingen. Allermeeest als we mogen wijzen op de grote Zondenvernieler, Jezus Christus.

Juist in deze lijdensweken worden we er weer bij bepaald: 'Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christuswege: Laat u met God verzoenen. Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheids Gods in Hem' (2 Kor.5:19-21). Dat zullen we nooit begrijpen, alleen kunnen bewonderen. Die reine, heilige Borg, die Zich als de goede Herder stelde voor de schapen. Waar het wraakzwaard van Gods recht is 'ontwaakt' en niet die onverbeterlijke zondaar heeft doorstoken, maar Hem, Die geen zonde gekend of gedaan heeft.

Dan proeven we de verwondering in onze Leerregels (II,2) en God geve *zielsbevindelijk* in eigen hart en leven: 'Maar alzo wij zelve niet kunnen genoegdoen, en ons van den toorn Gods bevrijden, zo heeft God uit oneindige barmhartigheid Zijn eniggeboren Zoon ons tot een Borg gegeven, Die, opdat Hij voor ons zou genoegdoen, voor ons of in onze plaats zonde en vervloeking aan het kruis geworden is.'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.